

Zondagsschoolboekje

Titel: Beproefde vriendschap

Auteur: J.H. Huisman-Schippers

Illustrator: Annie van de Ruit

Uitgever: G.F. Callenbach, Nijkerk

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1931

BEPROEFDE VRIENDSCHAP

I

Wat er onderweg verhandeld werd

Op den stillen binnenweg naar Boschdorp wandelden twee meisjes — Leida Staal en Bea Walda. Hoewel het tamelijk warm was, liepen ze arm in arm druk te praten. Ze hadden samen een boodschap gedaan en gingen nu weer naar huis.

„Fijn, hè Bea — zoo'n heelen Woensdagmiddag vrij! Dat overkomt ons ook niet vaak.”

„Nee, en daarom is het juist zooveel te leuker. Maar waarom wij vrij hebben — dat is niet zoo mooi.”

„Och nee, die arme juffrouw Van der Linden! — Maar misschien is 't niet zoo heel erg. Ze kan wel een beetje last van de warmte hebben. Daar kunnen sommige menschen beslist niet tegen.”

„Ja, dat kan best, maar... ik vind, dat ze er Zaterdag ook al slecht uitzag. En ze was zoo stil; geen lachje kon er af.”

„Nee, en vervelend was ze ook — geen klein beetje. Je mocht haast geen woord zeggen. En als je maar even een onschuldig grapje maakte, dan keek ze dadelijk zóo zwart, dat je er bang voor zou worden. Als je daar tenminste vatbaar voor bent. Ik kruip niet zoo gauw in mijn schulp, hoor; dan moet er nog wat anders gebeuren.”

„Jij kreeg op 't laatst ook nog een standje over je werk, hè?” lachte Bea.

„Nou, en niet zuinig ook. En toch was d'r eigenlijk geen

reden voor. 'k Had wel niet zooveel uitgevoerd als anders; maar dat kwam van de warmte. Wie kan er nou ijverig zitten werken — händwerken nog wel — bij een thermometer van 80°! Dat bestaat immers niet! Het werk pikt je op

't laatst aan je vingers. 't Wordt er maar vuil van met die vochtige handen. Mijn naald zal er wel verroest in zitten, nu we vandaag niet genaaid hebben."

"Ik heb de mijne eerst goed afgeveegd en toen opzij van 't werk gestoken. Als-ie dan nog roest, is 't niet zoo erg."

"Nee, daar zeg je wat; had ik dat ook maar gedaan. Maar 'k was veel te blij, dat we mochten opbergen. En zoo was 't met de meesten, geloof ik."

"Natuurlijk — ik denk, dat juffrouw Van der Linden ook blij was toen ze de klok twaalf uur hoorde slaan. Ze keek tenminste telkens op haar horloge. En dat doet ze anders niet."

"Nee, ze was toen vast ook al niet te wel. En daarom was ze wat aan den vervelenden kant. Want anders is ze altijd even aardig. Ik mag haar wel."

"Ik ook; ze is altijd zoo vriendelijk en dadelijk bereid om je voort te helpen. — Weet je, waar ik eerst nog bang voor was? ... Dat we vanmiddag toch nog handwerken zouden hebben — met de helpster, bedoel ik."

"Och kom, dat was toch immers niks geworden. Die heeft geen orde, als de juffrouw er niet bij is. 't Zou een pan worden; alles kwam op z'n kop te staan."

"En ze zou 't alleen niet af kunnen ook — véél te druk voor één. En daarom is 't maar goed, dat meester Boon ons vanmiddag vrij gaf. Ik vind zoo'n middagje eenig, hoor! Maar 'k hoop toch, dat de juffrouw weer gauw beter mag zijn."

"Ik ook — anders zullen we maar eens gaan hooren, hoe 't er mee staat."

"Ja, dat 's goed. Maar we gaan er niet binnen, hoor; dat durf ik niet."

"Och kom, jou bange Bea," lachte Leida haar uit. "Ben je zóo verlegen? ... Dat hoef je daar anders niet te welen, hoor; want haar moeder is een heel aardige vrouw en niks trotsch."

dat weet ik zeker. Ze is ook niet zoo sterk, moet je denken."

"Waarom neemt ze dan geen werkster, of een naaister?"

"Heb ik ook wel 'es gezegd. Maar dat kan er niet af, zegt moeder. 't Kost allemaal zooveel geld. En vader moet het alleen verdienen."

"Ja," zei Leida nadenkend, "wat gaat het bij ons dan heel anders toe. Ik hoef nooit kousen te stoppen. Dat doet moeder. D'r zijn ook niet veel kousen; Frans en ik zijn maar samen. En we hebben een dagmeisje voor 't werk, zoals je weet. 'k Zou waarlijk niet weten, wat ik dan nog doen moest. — Arme Bea," vervolgde Leida, haar arm liefkoozend om haar vriendinnetje heen slaande, "wat vind ik het naar voor je, dat jij al zoo hard meehelpten moet. Daarom blijf je zeker zoo klein. ..."

"O, maar je hoeft heel geen medelijden met me te hebben," protesteerde Bea. "Ik help moeder werkelijk graag. En we hebben het thuis zoo prettig met elkaar. ... Vader zei gisteren nog: "Wat hebben we toch veel redenen om den Heere dankbaar te zijn. 'k Heb altijd vast werk, winter en zomer, terwijl er toch zooveel werkeloosheid is. En allemaal vroolijk en gezond, zoodat we maar zelden een dokter noodig hebben. We komen dankbaarheid te kort." — Ja, dat zei vader. Heusch, Leida, we zijn bij ons thuis allemaal tevreden, al kunnen we niet dadelijk alles krijgen, zooals jij bijvoorbeeld."

"O ja, dat weet ik allemaal best. En ik vind het bij jullie ook altijd erg leuk en gezellig. Dat kleine zusje van je is bepaald een schatje. Als ze lacht, is 't een ding om te stelen. 'k Wou best zoo'n lief zusje hebben, hoor! Of zoo'n broertje als jullie Wim. Wat zag hij er Zondag weer aardig uit met dat nieuwe pakje aan."

"Ja, hé? Dat heeft moe zelf gemaakt. En uit zoo'n klein lapje maar. 't Was wel erg passen en meten, zei moeder. Maar 't kon er nog net uit. En hij is er zoo blij mee. ..."

"Nou, we zullen nog wel 'es zien. Misschien is de juffrouw er wel gauw weer, en dan hoeft het niet." —

"Zeg, Bea, laten we eens een poosje „los" loopen. 't Is zoo warm." En meteen trok Leida haar arm uit dien van haar vriendinnetje en rekte 'm eens een paar maal uit. —

"Hé, je zou er stijf van worden! — Weet je, wat ik straks 't eerst doe, als ik thuiskom? ... Mezelf eens fijn wasschen. ... hé, 't is zoo lekker om dat koude water uit de kraan over je bloote armen te laten loopen. Daar frisch je heelemaal van op. En dan val ik op den eersten den besten makkelijken stoel neer, of op den divan. Wie me daar binnen 't uur vandaan krijgt, nou, die noem ik knap."

"Wel, wel, wat ben jij lui!" plaagde Bea. "Moet je bij ons komen; daar gaat het heel anders toe."

"Dat zal wel; wat ga jij straks doen?"

"O, van alles — te veel om op te noemen. ... op mijn kleine zusje passen, kousen stoppen en zoo meer."

"Bah! kousen stoppen. ... doet je moeder dat dan niet?"

"Jazeker, iederen dag. Maar d'r zijn er zooveel, zie je. We zijn met z'n achten, moet je denken."

"Met z'n zessen bedoel je toch zeker?"

"Welneen, met z'n achten — vader en moeder slijten immers ook kousen? Vader vooral — maar die moet ook zooveel loopen."

"Nou, en je moeder dan. ... die loopt toch ook den heelen dag?"

"Ja, dat is zoo; maar haar kousen zijn nooit erg stuk. 'k Weet niet, hoe dat zoo komt. — En dan moet je onzen Jacob hebben. Nee maar — dié kan er wat mee. Gaten als je vuist bijna; 't is heusch waar. Je snapt niet, hoe hij 't zoo krijgt. Moeder moet ze dan ook haast iederen avond stoppen. En dan al de andere kousen nog nakijken, en die uit de wasch komen. En al het naai- en verstelwerk nog. ... Nee, zonder hulp zou moeder alles niet op tijd klaarkrijgen;

Telkens vraagt-ie, of 't al gauw weer Zondag is. Natuurlijk om dat nieuwe pak aan te mogen hebben; snap je 'm? — Zeg, heb ik je al verteld, dat kleine zus gestaan heeft. ... heelemaal alleen gestaan?"

"Nee — wel, wel, dat moet ik 'es gauw komen zien. Wat vlug, hé? Nou zal ze ook wel gauw kunnen loopen. Wat zal dat een grappig gezicht wesen. ... zoo'n klein ding! — Zeg, Bea, zullen we haar samen leeren loopen?"

"Ja, als 't mag van moe; 'k zal 't eens vragen. Maar ik denk, dat je dan wel dikwijls bij ons moet komen; want ineens gaat het niet, hoor. Dat heb ik indertijd bij Wim wel anders gezien. Die liet zich telkens maar vallen, omdat-ie niet durfde. ... die bange jongen!"

"Hij is nóg wat bang en verlegen, hé?"

"Ja, heel anders dan Piet en Jacob. Die zijn vrij genoeg. En soms erg druk — echte wildemannen. Maar toch ook wel weer aardige jongens, al vechten ze zoo nu en dan eens. — Van Jan zal je zoo iets nooit zien. Die is veel stiller en meer op zichzelf."

"Nu heb je ze allemaal gehad, geloof ik. Ik ben veel gauwer klaar. Onze Frans is niet zoo erg aardig — tenminste niet voor mij. Hij heeft altijd wat op me te vitten en aan te merken. !Als je hem gelooven wou, dan zijn alle andere meisjes véél beter dan ik. Maar zoo praten jongens wel meer. Dat komt zeker, omdat ze met andere meisjes zoo weinig omgaan. En broers en zusters zijn haast altijd bij elkaar. Dan ken je elkaar natuurlijk beter; dat maakt een heel verschil."

"Och, ik vind Frans wel een leuke jongen. Hij is altijd erg aardig tegen me."

"'k Wil 't wel gelooven. Hij vindt jou véél flinker dan mij."

"Hoe kan dat nou," scherpte Bea. "Ik ben veel kleiner dan jij."

„Ja, ja, je weet best, hoe ik dat bedoel. Maar misschien heeft-ie op dat punt ook wel gelijk. Jij kan veel mooier en vlugger naaien dan ik, en...”

„Dat komt, omdat ik het thuis zoo dikwijls moet doen,” viel Bea in. „Zie je, dat is al weer een voordeeltje, als je thuis wat werken moet. — Maar jij bent me met rekenen de baas.”

„Nou, dat scheelt niet zoo heel veel. En onze rapporten zijn haast gelijk. 'k Wou, dat je met September ook maar mee ging naar de Mulo. Zou dat niet kunnen?”

„Nee, maar 'k zou het graag genoeg willen. 'k Hoef er thuis niet eens over te praten; want 'k weet veel te goed, dat het niet kan. 't Kost te veel — en ik ben de oudste, zie je. Moeder verlangt er juist zoo naar, dat ik van school kom. En ik vind het zelf ook wel prettig om met moeder straks alles te doen. Dan heeft zij het wat gemakkelijker.”

„Ja, daar heb je wel gelijk in. — Ziezoo, we zijn er haast. Daar heb je den straatweg al.” —

„Zeg, kijk 'es, Leida, in dat leege huis daar op den hoek schijnen weer menschen te komen. Wie zouden het zijn?”

„Dat kan ik je nu eens precies zeggen, nieuwsgierig Aagje. Er komen menschen uit Den Haag in. Vader moet ze verhuizen; zodoende weet ik dat. Je zal onzen verhuisswagen hier morgen wel zien staan.”

„Hé, menschen uit Den Haag... Je zou zeggen, wat moeten dié hier doen?”

„'t Is voor de gezondheid van de vrouw,” zei vader. „Zij moet wat zwak zijn. En hier zitten ze dicht bij 't bosch van „Zonhavel”.”

„Maar in Den Haag zijn toch ook bosschen? Vader heeft me er wel van verteld; want die heeft er een paar jaar gewerkt, zie je.”

„Ja, maar 't is hier ook rustiger. En dat schijnt voor die mevrouw erg noodig te zijn.”

't graag vóór Zondag afhebben. En in 't laatst van de week komt er zoo weinig van naaien. — Of ben je te moe?”

„O nee, moeder: 'k weet van geen moeheid. En in 't bosch kunnen we genoeg uitrusten. — Kom maar, kleine ondeugd!”

Kom maar bij Bea. Moet jij het moeder zoo lastig maken, zeg? En moeder maakt nog wel zoo'n mooie, nieuwe jurk voor je. Die gaat moeder nu straks afmaken, als wij weg zijn. — Kom Wim, ga je mee naar 't bosch, jò?”

„Ja, ja, naar 't bosch. Wim ook naar 't bosch,” jubelde de kleine vent.

Zusje werd waarlijk ook door de vrolijkheid aangestoken.

„Hebben ze kinderen?”

Één — een meisje van onzen leeftijd, dacht vader. Meer weet ik er ook niet van. — Nou zeg, ik ben er; 'k ga dezen keer maar niet verder met je mee. Of wou je 't erg graag?”

„Welnee — ga maar lekker uitrusten, hoor! 'k Ben nu met een kwartiertje ook thuis. — Dáág!”

„Atjuus, hoor! — Tot morgen!”

II

Bij Bea thuis

Bea vervolgde nu haar weg en weldra stapte ze door het lage hekje het erf van hun huis op. Bij het binnenkomen hoorde ze kleine zusje al klaaglijk schreien.

„Dag, moeder! Wat is er met dat kleine ding? Waarom huilt ze zoo?”

„Tandjes, denk ik. Haar eene wangetje ziet zoo rood — kijk maar 'es.”

„Och ja — en tandpijn is zoo vervelend... Arme Annie, doet je mondje zoo zeer? Laat ik er eens even in kijken... Ja, ik voel al wat... Het tandje staat op doorkomen, hé moeder? — Is zusje den heelen tijd al zoo lastig geweest?”

„Nee, nog maar een poosje. Maar al dien tijd wou ze in de handen zijn, zoodat ik niets kon uitvoeren. En dan aldor dat pijnlijke schreien; 'k heb er hoofdpijn van gekregen.”

„Geef zusje maar hier, moeder; dan ga 'k haar een poos in 't wangetje rijden. En dan kunt u wat gaan rusten.”

„Rusten...? Nee kind, daar heb 'k geen tijd voor. En 't is ook niet noodig. Weet je wat?... Ga maar met haar naar 't kleine Bosch” — en neem Broer dan ook mee. Dan krijg ik mijn handen vrij en kan prettig opschieten met mijn naaiwerk. Dat jurkje van zusje is haast klaar. 'k Wou

Ze vergat haar pijnlijke mondje en lachte zelfs tegen Bea, toen die grapjes met haar maakte. —

Na hun vertrek haalde moeder gauw de naaimachine voor den dag en zette zich tot naaien. Terwijl zij het wielje liet snorren, stonden haar gedachten ook niet stil. — Die goeie, lieve Bea! Wat had ze daar toch een gemak van! Zoo handig als dat ding was — en zoo lief tegen de kleintjes. Als ze 't volgend jaar van school kwam, zou het nog prettiger worden. Dan deden ze alles samen. Ja, ja, de moeilijkste jaren waren haast achter den rug. Nu was het nog hard werken en scharen om rond te komen. De kinderen kostten zooveel aan kleeren en schoenen. En dan het eten — allemaal goeie klanten voor den bakker; dat was een bewijs, dat ze flink gezond waren. Als met enkele jaren de beide oudste jongens van school kwamen en wat gingen verdienen, dan werd het vanzelf ook wat ruimer met de geldmiddelen. — Tot dusver was alles zoo gezegend gegaan. Zij zelf bleef wel wat zwak, maar ze was toch nog nooit ernstig ziek geweest. En haar man en de kinderen ook altijd gezond. Ja, als ze zoo terugzag op den afgelegden levensweg, dan was er rijke stof tot danken. Wat was de Heere goed voor hen geweest. Waren er al eens zorgen — de Heere had er hen altijd wonderlijk uitgeholpen en hun vurige gebeden en smeekingen willen verhooren. Tot Hem hadden ze steeds hun toevlucht genomen en... nooit tevergeefs. Ja, meermalen klonk het krachtig in hun ziel: „Wat zal ik den Heere vergelden voor al Zijne weldaden aan mij bewezen?” — Bij deze gedachten pinkte moeder Walda zoo nu en dan een traan weg, een traan van dankbaarheid en ontroering. —

Het werk schoot flink op. Telkens snorde het wielje van de naaimachine, dat het een lust was om te zien. Moeder haastte zich wel wat te veel; want reeds had ze op iedere wang een brandend rood plekje van 't jachten. Maar toch wou ze niet even rusten uit vrees, dat ze anders niet klaar

zou komen. Nu, haar moeite werd goed beloond. Want toen Bea na geruimen tijd weer thuis kwam, was het jurkje kant en klaar en maakte moeder reeds de avondboterhammen gereed.

Weldra kwamen vader en de jongens ook thuis. En nu werd het vanzelf wat rumoeriger.

„Waar hebben jullie toch den heelen middag gezeten, jongens?” vroeg moeder nieuwsgierig.

„O moe, we hebben zoo'n schik gehad, nietwaar Jacob?” zei Piet met stralende oogen.

„Nou en of,” stemde deze mee in. „Toe Piet, vertel jij het allemaal maar.”

„Moeten jullie hooren,” begon de vroolijke Piet. „We waren met Gerrit de Haan in het hooiland van zijn vader. En daar stopten we mekaar eens lekker in 't hooi — ieder op z'n beurt. Maar toen dat zoo een poosje geduurd had, kwam Gerrits vader naar ons toe en zei: „Schei daar mee uit, jongens; jullie gooien alles door elkaar. Help me maar liever; dat 's beter spul.”

„Goed baas,” zei ik, „wat moeten we dan doen?” En toen zei De Haan:

„Eerst het hooi op hoop zetten, dat jullie door elkaar gesmeten hebt. En dan dat andere daar — wacht, ik zal 't je voordoen. Anders gaat het toch nog verkeerd.”

„En brachten jullie er nog wat van terecht?” vroeg vader lachend.

„Ja zeker — Gerrits vader prees ons, dat we zoo goed ons best deden. Jan heeft ook meegedaan, nietwaar Jan?”

„Ja, 'k heb ook een beetje geholpen,” verzekerde het stille ventje met een glans in zijn heldere kijkers.

„Prachtig, hoor,” prees moeder. „Dus baas De Haan was nogal tevreden over jullie?”

„Nou, of-ie,” viel Jacob in. En we kregen....”

„Hou je toch stil, jô,” viel Piet geïrriteerd uit. „Dat wou ik

Beproefde vriendschap 2

nou juist gaan vertellen. Maar je moet me niet in de war maken. — Nou, en toen de wagens opgeladen waren, mochten wij meerijsen naar huis — bovenop het voerhooi. Jan durfde eerst niet goed en hij kon er ook niet opkomen. Maar toen hebben we 'n wat opgetild en naar boven gesjord. En toen vond-ie het fijn, nietwaar Jan?”

„En zaten jullie alle vier op één wagen?” vroeg Bea nieuwsgierig.

„Wel nee, op twee natuurlijk. O, 't zat er zoo leuk! Van uit de hoogte kon je alles zoo goed bekijken. En dat hooi rook zoo lekker en 't was zoo'n zacht bed.”

„Ja,” begon Jacob weer, wien het verhaal veel te lang duurde. „En toen kregen we....”

„Stil zou nog even, jô,” gebood Piet parmantig. „dat wou ik niet gaan zeggen. — En toen we aan de boerderij kwamen, lieten we ons naar beneden zakken, en we wilden dadelijk weggaan. Maar toen zei de boer: „Hallo jongens, kom 'es hier, jullie hebt me aardig geholpen, hoor! Pak aan — kender een kwartje; dat 's voor je moeite.” —

„En hier hebben we 't nou,” eindigde Piet zijn verhaal, terwijl hij 't kwartje op tafel neerlegde. „Voor ú, moeder.”

„Ja, voor ú,” riepen nu ook de andere twee jongens.

Wat waren ze trotsch op hun eerstverdiende geld. Hun oogen straalden van blijdschap.

„Wel, wel, dat 's een meevalletje,” zei moeder verheugd. „Nu krijgen jullie vanavond allemaal een extra-boterham, hoor. Of lust je die niet?”

„Nou, wel twee,” schaterde Piet.

„En ik zal 't getal maar niet noemen,” zei Jacob met een guttig gezicht. „'k Heb honger als een wolf.”

„Dat kan gevaarlijk worden,” scherpte moeder. „En daarom zeg ik: dadelijk aan tafel, jongens; alles is klaar.”

Maar Piet had eerst nog wat te vragen.

„Moeder, hoor 'es even.... krijgt vader van die

drie kwartjes nou ook een extra-pakje tabak — ja, hè?”

„Zeker, jongen,” zei moeder glimlachend. „we moeten vader maar eens laten rooken als een schoorsteen. Ik waag er een paar schoone gordijnen aan, hoor.”

„Nou, dan zal ik al m'n best doen, om ze eens gauw vol tabakrook te blazen,” plaagde vader, met een knipoogje naar moeder. „En wat moet jij voor extra's hebben, moeke? Zeker wat snoeperij of zoo....?”

„Ja, ja,” riepen de kinderen in koor. En Bea stelde dadelijk voor: „een zak vol lekkere koekjes, hè moe?”

„Zou je wel willen, hè?” riep Jacob lachend. „Dan kon jij met moeder meesmulen, als wij niet thuis zijn. Daarom zei je 't zeker?”

„Hé Jacob, wat doe je nou leelijk! Alsof moeder en ik wel eens wat achterbaks doen,” zei Bea verwijtend.

„Och kind, 't was maar een grapje; ik meen er immers niks van, 'k weet natuurlijk wel beter.”

„O, dan is 't wat anders. — Hoe vindt u mijn voorstel, moe?”

„Ik geloof, dat 'k het nog beter weet,” zei moeder blij.

„Kijk, we moeten dat geld niet dadelijk gaan opmaken. Maar iets bijzonders voor allemaal mag er toch wel af. Als we nou Zaterdagavond eens zoo'n grooten ontbijtkoek kochten — bij Pietersen. 'k Heb daar mooie zien liggen, en voor weinig geld. 'k Meen, dat je voor twintig cent of een kwartje al een heel aardige hebt. En dan krijgen jullie Zondagmorgen uit de kerk allemaal een dikke snee koek bij de koffie. Wat zeg je daar van?”

„Fijn, echt fijn,” riepen ze allemaal.

„Nu, dat blijft dan afgesproken. Maar nou praten we er niet meer over, hoor. We gaan eten.” —

Een oogenblik later zaten de drukmakers in een eerbiedige houding, terwijl vader Walda een kort, maar hartelijk gebed deed.

Na den maaltijd nam vader den grooten huishouder en las den 146ten psalm. Toen hij gekomen was bij de woorden: „Welgeukzalig is hij, die den God Jacobs tot zijne hulp heeft, wiens verwachting op den Heere zijnen God is” — was er een ongewone trilling in zijn stem, die de jongens verwonderd deed opkijken. Maar wat zij niet begrepen, dat was voor Bea heel duidelijk. Zij — de oudste — wist wel, dat vader en moeder dikwijls groote zorgen hadden, als ze door onvoorzienne uitgaven maar ternauwernood konden rondkomen. Maar zij kende ook de groote dankbaarheid van haar ouders, dat zij ieder vrij in de oogen konden zien, omdat ze nooit in schulden geraakt waren. En daarvan gaven ze niet zich zelf de eer, maar hun hemelschen Vader, die wist wat Zijn kinderen behoeften en die het hun nog nooit aan het noodige had laten ontbreken. Daarom kon Bea vaders ontroering zoo goed begrijpen. En haar warme, liefdevolle blik trof hem, toen hij zijn Bijbel sloot en daarna met de zijnen dankte. —

Toen ze van tafel opstonden, vroeg Piet: „Vader, mag ik u weer helpen met dat kuikenshok?”

„Nee jongen, we timmeren vanavond niet. 't Is hard noodig, dat we eens met elkaar in den moestuin gaan. Door dien regen van de laatste dagen is het onkruid weer zoo welig opgeschoten, dat je er versteld van staat.”

„Mag ik ook meehelpen, vader?” vroeg Jan verlangend.

„Jij zal wel dadelijk naar bed moeten,” plaagde Jacob, „je moet er nog van groeien, weet je.”

„Dan Bea toch zeker ook,” kaatste Jan handig terug.

„Ja, dat is zoo, en 'k stel daarom voor, dat we 't zaakje eens omkeeren,” zei Piet guttig. — „Bea vroeg naar bed en ik lang opblijven; want ik groei een beetje te hard, zegt moeder. En zoo komt dan alles weer in orde.”

„Zou je wel willen, hè?” lachte Bea, „maar daar komt niks van in, baasje.”

„Stil, kinderen,” gebood vader. — „Jan mag ook een poosje meedoen, nietwaar moeder?”
„Ja, tot zeven uur mag 't wel. Dan is het bedtijd voor hem. Als ik er de kleintjes ingestopt heb, kan ik ook nog wel een poosje wieden.”

„Nee, nee, dat 's volstrekt niet noodig. Wij kunnen het werk met z'n vijven best aan. Je hebt vandaag al meer dan genoeg gedaan; dat kan 'k wel aan je zien — je oogen staan zoo moe. Ga maar wat rentenieren, moeke; dat zal beter uitkomen. — Vooruit, jongens, opgemarcheerd!”

„Eén twee, één twee” . . . kommandeerde Piet parmantig.
En Jacob rijmde: „Eén twee, in de maat, anders wordt mijn vader kwaad.”

„Nee, Japie,” lachte vader, „zoo gauw ben ik niet kwaad. Maar dat zou wel gebeuren, als ik straks zag, dat jullie lui waren.”

„O, maar daar zullen we wel voor oppassen, vader,” beloofde Piet en toen stapte hij kranig als een geoefend soldaat vooraan.

De anderen volgden hem lachend en stoeiend naar buiten. 't Was een vroolijk groepje, dat daar uit wieden ging.

Vader gaf ieder zijn werk en de kinderen volgden nauwkeurig zijn aanwijzingen op.

Toen de oudsten in 't schemeruur, vermoed van 't gestadig bukken, naar binnen gingen en gauw hun bed opzochten, waren allen hoogst voldaan. Er was in den tuin dan ook een mooi stuk werk verricht.

III

Het „nieuwe” meisje

Juffrouw Van der Linden kwam de eerstvolgende dagen nog niet op school; en daarom besloten Leida en Bea eens te gaan hooren, hoe 't met haar ging.

„Weet je wat we doen moesten, Bea? . . . een bouquetje bloemen meenemen. Dat staat zoo vroolijk in een ziekenkamer. Hoe vind je 't, zeg?”

„Ja, laten we dat doen. Maar . . . hoe komen we er aan?”

„O, in onzen tuin is wel wat geschikts te vinden. Dan gaan we om halfvier eerst maar naar huis. We hebben tijd genoeg. Zullen we zoo doen . . . ?”

„Ja . . . maar kijk . . .” aarzelde Bea, „ik wou liever zelf ook wat geven, uit onzen tuin, bedoel ik. En wij hebben niet veel . . . misschien een paar roosjes . . . ja, dat zal nog wel gaan; een paar rozen zijn er wel. En moeder vindt het vast goed, dat ik ze afpluk, omdat het voor de juffrouw is. Dus dat doen we dan maar, hè?”

Even over halfvijf belden ze bij juffrouw Van der Linden aan — Leida met een heelen bos mooie bloemen; en Bea met een paar half-onflokken rozen. Meer had ze niet kunnen vinden.

„Dag, meisjes — dat vind ik aardig van jullie, hoor! Zoals je ziet, zit ik al weer op. En ik denk over enkele dagen weer op school te komen, als alles goed blijft gaan.”

„We hebben wat bloemen voor u meegebracht, juffrouw,” begon Leida. „Dere zijn uit onzen eigen tuin.”

„Wel bedankt, hoor!” zei de juffrouw hartelijk. „Ik vind ze erg mooi. En 'k houd ook bijzonder van bloemen. Ja, ja, dat wisten jullie wel, hè? — Maar Bea . . . wat heb jij prachtige roosjes meegebracht! Mocht je ze van je moeder wel afplukken, zeg?”

„O ja, juffrouw,” zei Bea met een kleur als vuur. Ze voedde zich hier niet erg op haar gemak in die vreemde omgeving, zoo héél anders dan thuis.

Maar de juffrouw en ook haar moeder brachten de meisjes door haar vriendelijkheid al gauw wat meer op dreef. Ze dronken gezellig samen thee en Leida werd toen zelfs heel spraakzaam. Bea niet; die liet het voeren van een gesprek maar het liefst aan Leida en de anderen over.

Na een half uurtje kwam er nog meer visite, welke gelegenheid de beide meisjes aangrepen om afscheid te nemen. Vooral Bea was blij, toen ze weer buiten waren en op weg naar huis.

„K Ben toch maar blij, dat we gegaan zijn, Leida. Wat een aardige, vriendelijke vrouw is die moeder van de juffrouw.”

„Ja, zoo is ze nu altijd; ik kom er wel 's meer. — Zeg Bea, kom je me morgenochtend een beetje vroeger halen? Dat nieuwe meisje — je weet wel — wou graag met ons mee naar school. En ik heb vader beloofd, dat ik er aan zou gaan. Ze is hier zoo vreemd en kent niemand . . . behalve vader dan.”

„Ja, natuurlijk halen we haar af. Ik ben tegen halfnegen bij je. Of moet 'k nog vroeger komen?”

„Nee, dat is niet noodig. — Dag, hoor!” —

„Moeder,” zei Bea 's avonds vóór 't naar bed gaan, „wil u me morgen wat vroeger roepen? We zouden dat nieuwe meisje, van wie ik u verteld heb, afhalen.”

„Ja, dat 's goed, kind; 'k zal er om denken. En anders laat je het aardappelschillen maar voor mij staan. 'k Heb het morgen niet zoo erg druk, weet je.”

„O nee, moe, aan mijn werk mag u niet komen,” scherpte Bea. „Ik kom toch wel klaar. — Maar 't is voor dat meisje veel prettiger als ze zoo'n eersten keer met ons mee kan gaan. Ze is hier zoo vreemd.”

„Natuurlijk — je moet maar heel vriendelijk tegen haar zijn. Stel je voor, dat je zelf eens in zoo'n geval verkeerde. Dan zou je ook blij zijn, als er zich iemand met je bemoeide en vriendelijk voor je was.“

„Mag ze hier wel 'es komen, moeder?“

„Zeker mag dat — als ze wil tenminste.“

„O, dat zal ze wel. Ik wil 't haar morgen dadelijk vragen.“

Maar toen Bea den volgenden morgen met Leida voor 't huis stond en deze aanbilde, kwam de oude verlegenheid weer boven. Ze bleef wat achteraf staan en liet Leida 't woord maar doen.

„Dag Gerrie — zoo heet je immers? Ik ben Leida Staal, je weet wel.... En dit is mijn vriendinnetje — Bea Walda. Waar is ze nou....? Toe zeg, kom eens voor 't front. Je bent toch niet verlegen, is 't wel?“

Bea raapte al haar moed bijeen en kwam met een hooge kleur naar voren. Die lastige verlegenheid toch! Wat had ze daar telkens een verdriet van. Met een zenuwachtig lachje stak ze Gerrie de hand toe.

Maar deze nam het kleine, verlegen figuurtje van het hoofd tot de voeten met een trotschen blik op, knikte even en deed, of ze het toegestoken handje niet zag.

Bea raakte nu nog meer in de war en wist niet wat ze doen moest. Ze keek van de een naar de ander met zulke onrustige, bangе ооgеn, dat Leida medelijden met haar kreeg. Wat deed Gerrie toch raar! Die arme Bea had haar toch geen kwaad gedaan?... Graag had Leida haar eens ongezouten de waarheid gezegd, maar... ze durfde niet goed. Dat flink gebouwde, knappe meisje in haar keurige, stadsche kleeding, met die donkere ооgеn, die dwars door je heen schenen te kijken, en het trotsch opgerichte hoofd, maakte bepaald indruk op de eenvoudige dorpskinderen. Onwillekeurig zagen ze al een beetje tegen haar op.

„Kom.“ zei Leida op ongewoon korten en scherpen toon.

„Jawel — het is iets verder dan de school, hoogstens vijf of zes minuten. Ik zal wel even met je meegeen, om 't je te wijzen.“

„O, graag, als je zoo vriendelijk wil zijn.“

„Zeg Bea,“ vroeg Leida, „ga jij dan ook even mee?“

„Nee, dat zal 'k maar niet doen. 'k Moet uit school dadelijk naar huis; want moeder heeft ook nog wat noodig, voordat we gaan eten.“

„Nou, dan is 't maar beter van niet, hè?“ —

Wat vond Bea het vreemd, dat ze om twaalf uur alleen naar huis moest. Dat gebeurde anders nooit; ze gingen altijd samen. En nu liep Leida daar met dat vreemde Haagsche meisje. Weer moest Bea denken aan die vreemde behandeling van vannomorgen. Was het opzet geweest of niet...? Zag ze werkelijk niet, dat zij — Bea — haar de hand toestak? Of was Gerrie misschien wat verlegen geweest en deed ze daarom zoo raar? Ze zag er anders heelemaal niet verlegen uit. Maar je kon toch nooit weten. Bea deed zelf ook wel eens wat stug als ze verlegen was, al bedoelde ze het héél anders. Ja, en dan had ze er later altijd zoo'n spijt van. Zou Gerrie nu ook spijt hebben? Of was ze soms te trotsch om haar een hand te geven...? „Niet zoo dadelijk kwaad denken.“ zou moeder zeggen. „Je moet beginnen met altijd het beste bij de menschen te onderstellen.“ zei moeder wel eens. En zelf handelde ze er altijd naar. „Dat zal 'k ook maar doen,“ besloot Bea bij zich zelf. En welgemoed stapte ze nu verder op huis aan. —

Onderwijl hadden Gerrie en Leida haar boodschap ver-richt en ze waren nu ook op den terugtocht.

„Wat is dat voor een meisje, die Bea?“ vroeg Gerrie nieuwsgierig.

„O, dat is het oudste kind van timmerman Walda.“

„Is haar vader „baas“?“

„Nee, knecht.“

„laten we opstappen. Anders komen we nog te laat ook.“ 't Gesprek vlotte eerst niet erg. Leida was wat uit haar humeur. En Bea heelemaal verslagen en daardoor erg stil en bedeed. Maar Gerrie wist al gauw Leida's belangstelling te trekken door over de verhuizing te beginnen.

„Wat ben ik blij, dat we eindelijk over zijn,“ zuchtte ze.

„Zijn jullie al wat op dreef?“ vroeg Leida wat vriendelijker dan daar straks.

„Ja, o ja — je vader en z'n knechts hebben er ons fijn doorgehouden. En nu kunnen we tenminste weer in een fatsoenlijke kamer zitten. Maar eerst was 't een herrie van belang. Je zou er uitloopen —' als dat tenminste hielp. Natuurlijk weet je in 't eerst niet precies meer waar alles ingepakt zit; want op 't punt van vertrek vind je nog allerlei kleinigheden, die noodzakelijk mee moeten. En die stop je in de haast dan maar ergens in, met het gevolg dat je er hier om verlegen zit en niet weet, waar je ze zoeken moet. Als ik je nu vertel, dat ik den eersten morgen van onze aankomst toch nergens mijn haarborstel kon vinden... 'k Heb allerlei manden en dozen overhoop gehaald. En waar kwam dat onnoozele ding eindelijk vandaan...? Je raadt het nooit... uit moeders werkmantje. Stel je voor — dáár ga je toch niet zoeken? 'k Moet 'm er zelf ingestopt hebben; maar 'k weet er niks meer van. En zoo waren er meer dingen — een bñde gewoon. Maar 't begint er nu overall knapjes uit te zien; de rest zal ook wel volgen. Als we nu eerst maar een flink dagmeisje hebben, of een meisje voor dag en nacht. Die van Den Haag wou niet mee, wat 'k me best begrijpen kan. Als we 't niet om moeder deden, waren we hier ook vast niet heengegaan. Maar de dokter heeft het sterk aangeraden, en ja — dan doe je 't, hè? — O, zijn we er al? 't Is nog gauw gegaan, vind ik. — Zeg Leida, ik moet na schooltijd nog even bij bakker De Wit wezen. Weet jij dien te wonen?“

„Dacht ik al,“ merkte Gerrie minachtend op. „Wat ziet ze er armoedig uit.“

„Vind je?... Dat heb ik nooit opgemerkt. Ze zijn bij Walda niet rijk, maar wel keurig netjes. „Een voorbeeldig gezin,“ zegt vader.“

„Dat kan best wezen, maar toch geen omgang voor jou en mij.“

„Wat bedoel je?“

„Nou, dat is nogal duidelijk, zou 'k zeggen. Ik vind die Bea een echt arbeiderskind met haar grove, gestopte kousen en verschoten jurk. Ik denk, dat-ie al wel honderdmaal gewassen is.“

„En al was-ie ook duizendmaal gewassen, dan kan me dat niks schelen, hoor! En 't gaat je niks al ook. Bea is mijn vriendin, zie je. En ik duld niet, dat je kwaad van haar spreekt. Ik geef haar voor niemand op, voor niemand, versta je dat goed?“

Leida was boos, geworden. Ze dacht ook weer aan die behandeling van 's morgens. En ze keek Gerrie met een vuurood gezicht en fonkelende ооgеn aan.

Deze begreep onmiddellijk, dat ze te ver gegaan was. En daarom suste ze:

„Maar kind, stuf toch niet zoo dadelijk op. Ik zeg toch geen kwaad van dat meisje? Alleen maar, dat ze er zoo héél gewoontjes uitziet. En dat is toch waar? Of mag ik de waarheid niet meer zeggen?“

Leida antwoordde niet en bleef nog een poos koppig zwijgen.

Daarom begon Gerrie maar weer: „Toe Leida, wees nou niet zoo flauw. Ik bedoelde het heusch niet zoo kwaad. Moeten we dan dadelijk al ruzie krijgen?... Toe Leida, laten we nu weer gezellig samen praten. — Zeg, hoe heet ze eigenlijk?“

„Beatrix,“ zei Leida, die haar boosheid weer wat voelde zakken.

„Hé, hoe komt zoo'n arbei... och, ik bedoel zoo'n eenvoudige kind toch aan zoo'n mooien naam, zou je zeggen.“

„Dat 's nogal glad — haar grootmoeder heette zoo.“

„O ja, natuurlijk — hé, ik zou wel met haar willen ruelen.“

„Vind je „Gerrie“ dan geen mooie naam?“

„O nee, „Beatrix“ is véél en véél mooier — en „Leida“ ook. Ik heb er al heel wat tegen gesputterd; dat verzeke ik je. Maar 't helpt geen zier. En nu moet je weten, dat ik eigenlijk twee namen heb: Gerrijtje Hermina, heet ik — naar mijn beide grootmoeders. Maar denk je nou, dat vader er van hooren wil om me Hermien te noemen? Nee hoor, dat moet Gerrie zijn en Gerrie blijven, omdat mijn vaders moeder ook zoo genoemd werd. Wat een gek idee, hé? Stel je voor, dat mijn grootmoeder b.v. Pietermettelie had geheeten; dan moest ik ook zoo genoemd worden. Ik zei dat zoo eens tegen vader en toen antwoordde hij werkelijk van „ja“. Bepottelijk gewoon! Vader is anders zoo niet, hoor. Maar op dit punt is hij onverzettelijk. Tegenwoordig praat ik er niet meer over, omdat het toch niet helpt. En je maakt je maar boos voor niemendal. „Dat is de twistappel tusschen ons,“ schertst vader wel eens. Hij kan soms zoo leuk wat zeggen, die goeierd! — Als ik ergens om vraag, dan vindt hij 't haast altijd goed. Moe zegt wel, dat vader me een beetje verwent. Maar dat zal zoo'n vaart niet loopen. Want als hij iets niet wil, dan kan ik er hem ook niet toe krijgen, al doe ik er nog zoo mijn best voor. Dat kun je wel aan dien naam zien, waarvan ik je daar net vertelde.“

„Moet je vader nu elken dag naar Den Haag?“

„Ja, want daar heeft vader zijn werk. Hij gaat nu vooreerst met den trein heen en weer. Maar later wil vader een auto nemen. Dan hoef je niet zoo op je tijd te passen. — Zeg Leida, kom je eens gauw kennismaken, als we alles zoo'n beetje op dreef hebben?“

„Ja, heel graag — als je tenminste Bea ook uitnodigt.“

daarvoor was ze veel te schuchter en te zenuwachtig. Ook had Gerrie zich een keer verwaardigd met Leida mee te gaan naar Bea's huis. Wat had ze daar speurend rondgekeken, met een scherp critischen blik. Kwelijk verborgen misachting stond duidelijk op haar gezicht te lezen, zoodat Bea zich waarlijk geschaamd had. Want ze las daar zoo iets als: „nou, 't is hier een armoedig boeltje, niet veel soeps, hoor!“ — En daarom had Bea er zich wel voor gewacht het verwaande kind voor de tweede maal uit te noodigen.

Onwillekeurig werd Bea door die kleine, telkens terugkeerende verdrietelikheden stil en in zich zelf gekeerd. Moeder begon het te merken, al deed Bea ook al haar best om zich thuis vroolijk en opgewekt voor te doen. Als ze zich onbespied waande, kon ze soms een heelen tijd strak vóór zich uit turen, als in diepe gedachten. Heel graag had moeder met haar oudste eens vertrouweljk willen praten. Maar omdat ze merkte, dat Bea het liefst haar leed wou verbergen, vroeg ze ook maar niets. Bea moest er zelf maar over beginnen; dat was het beste.

Op zekeren Woensdagmorgen kwam Bea blij en opgetogen uit school, met verhoogde, zenuwachtige kleurtjes.

„Moeder, zal 'k u eens wat sjns vertellen?... We gaan vanmiddag met z'n drieën naar Leida's tante, waar ik verleden jaar ook geweest ben — op de fiets. Ik mag achterop zitten, eerst bij Gerrie en dan bij Leida. Fijn, hé? Die tante van Leida is zoo erg aardig. We hebben er verleden jaar ook zooveel plezier gehad. 't Mag toch wel van u, hè moe?“

„Ja zeker, kind, 'k ben erg blij voor je, hoor!“

„Maar u ziet er toch niet erg verheugd uit. Scheelt er wat aan?“ vroeg Bea bezorgd.

„O, alleen wat hoofdpijn. Maar dat zal straks wel weer overgaan.“

„Wil ik dan liever bij u thuis blijven, moe?“ klonk het hartelijk en meelevend.

Even trok er een schaduw over Gerrie's vroolijk gezicht. Maar ze beheerschte zich spoedig en zei: „goed, dat zal 'k doen, als je daar zoo op gesteld bent. Dus dat blijft dan zoo afgesproken. — Kom je me straks weer halen, Leida?“

„Ja, met Bea, hoor!“

IV

Gerrie is niet tevreden over het fietstochtje

In de eerstvolgende dagen en weken ging het Bea niet erg naar den zin. Geregeld liepen ze met z'n drieën naar school en weer terug naar huis. Maar dat was lang zoo leuk niet als vroeger, toen Gerrie er nog niet bij was. Deze had doorgaans het hoogste woord en kon heel aardig over Den Haag vertellen en van hun vroeger leven daar. Leida luisterde dan met groote belangstelling naar al dat nieuwe, waarvan ze in het eenvoudige Boschdorp zoo weinig afwisten. Zoo nu en dan maakte ze een opmerking of wierp er een vraag tusschen, die Gerrie met het grootste plezier beantwoordde. Als Bea zich soms verstoutte om ook 'es wat te vragen, dan kwam er doorgaans een kort, weinig zeggend antwoord of een bitse opmerking. Liep het al te erg, dan mengde Leida er zich in en nam vast en zeker Bea's partij op, wat deze altijd met stille blijdschap vervulde. Dan bond Gerrie in en ging het weer een poosje goed. Leida deed ook telkens haar best het kleine vriendinnetje in het onderlinge gesprek te betrekken. Maar Bea voelde zich nooit vrij, als Gerrie er bij was en zweeg daarom het liefst. Alleen als ze een enkele maal met Leida samen was, dan fleurde ze weer heelemaal op en gaf zich, zooals ze was. Een paar maal was ze bij Gerrie aan huis geweest en daar heel vriendelijk ontvangen. Maar zij voelde zich nergens gauw thuis:

„Nee, nee, dat wil 'k volstrekt niet hebben. 't Heeft niets te beduiden — zoo'n beetje hoofdpijn. Ga jij maar eens fijn uit met dat mooie weer.“

„Ja, hé, schitterend gewoon — wij treffen het bijzonder.“

Moeder hield zich goed. Ze verzweeg, dat ze juist zoo op dien Woensdagmiddag gerekend had. Dan had Bea op de kleintjes kunnen passen en was zij een poosje gaan rusten. Want de hoofdpijn werd er niet beter op. Maar haar kleine meid teleurstellen... neen, dat wou ze niet. Er viel toch al zoo weinig voor haar te genieten.

De beide meisjes kwamen Bea afhaken en vroolijk fietsten ze weg, zoo ver mogelijk door een gelukkige moeder nagevaard. 't Ging toch wel goed met die drie, dacht ze. Ze had het zich wel eens anders voorgesteld. Zoo'n derde vriendin gaf nogal eens reden tot twist en krakeel. Maar hier scheen het wel te gaan, al merkte ze zoo nu en dan, dat het niet *altijd* boterde tusschen de meisjes.

't Werd een prettige middag. Bea vond, dat Gerrie nu veel aardiger tegen haar was dan anders. Zou ze omkeeren? Hé, als dat 'es waar was! Dan kon het best zoo met z'n drieën. — Bea wist niet, wat er voorafgegaan was. En dat was maar goed ook. Gerrie had heel wat gesputterd, vóór ze er in toestemde om Bea op de fiets mee te nemen. Maar Leida had zeer beslist gezegd, dat ze anders zelf ook niet ging. Ze nam Bea vroeger wel *alleen* zoo'n eind mee. En dat kon best. Bea was *immers* niet zwaar — dat kleine ding. Ten overvloede drong Leida er bij Gerrie op aan onderweg nu eens heel lief voor Bea te wezen, zoodat Gerrie al niet anders kon doen dan toestemmen, als ze Leida niet boos wou maken.

Opgetogen over al het genotene van dien middag kwam Bea thuis. Maar haar blijdschap zakte al dadelijk, toen ze moeder te bed vond, vanwege de kwellende hoofdpijn. Dadelijk nam het bezorgde kind zoo goed mogelijk moeders

plaatsje in. En dit gaf aan moeder de zeer gewenschte rust. Nu Bea thuis was — haar trouwe hulp — kon ze haar hoofd geruster neerleggen.

Was Bea zeer tevreden over het verloop van dien middag, met Gerrie was dit niet het geval. Integendeel — tamelijk uit haar humeur kwam ze thuis.

„Een prettig tochtje gehad, Gerrie?” vroeg vader dadelijk. „O nee,” klonk het gemelijk terug — „heelemaal niet, hoor!”

„Hoe kwam dat dan... bandenpech soms?”

„Nee, met de fietsen is 't best gegaan. Maar we moesten dat kind van Walda meesjouwen, omdat ze zelf geen fiets heeft. En dat is niet om te doen. 'k Ben dood-op van vermoeidheid.”

Dit zeggende liet Gerrie zich als een blok in een gemakkelijk stoeltje neervallen, alsof ze wou laten zien, hoe erg het was.

„En 'k doe het nooit weer ook,” ging ze voort. „Leida mag zeggen wat ze wil en ze mag er voor mijn part boos om worden, maar ik bedank er voor om me zoo voor een ander af te beulen. Met die warmte van vandaag heb je al genoeg aan je zelf. En dan nog zoo'n honderd pond extra op je fiets. Ik blijf er bij — dat is geen werk.”

„'k Denk, dat je wel wat overdeijft, kind,” merkte vader flijntjes op. „Die kleine Bea honderd pond... dat lijkt er niet naar.”

„Goed, laat het dan wat minder wezen. Maar 't valt op den duur toch vast niet mee. Dat zeg ik maar.”

„Maar hielp Leida je dan ook niet?” vroeg mevrouw Koster belangstellend.

„Och jawel, moeder. Eerlijk gezegd heeft die zelfs het meeste gedaan. Maar zij is er meer aan gewoon om Bea zoo op de fiets mee te nemen. En misschien is ze ook wel wat sterker dan ik; dat weet ik zoo niet niet. Maar wat ik wél weet... ik sjouw zoo niet meer; die geen fiets

Beproefde vriendschap 3

heeft, kan ook geen tochtjes maken. Dat zeg ik maar.”

„Dat is tamelijk hardvochtig gesproken, kind,” zei vader ernstig. „We leven toch niet uitsluitend voor ons eigen plezier. We mogen, als het zoo 'es te pas komt, ons werkelijk wel eens een opoffering getroosten, om een ander ook te laten genieten.”

„Maar vader,” wierp Gerrie tegen, „dat heb ik nu toch gedaan vannmiddag?”

„Ja, maar tegen je zin. En nu het tochtje afgelopen is, doe je niets dan mopperen. Neen Gerrie, zoo moet het niet. We moeten vrijwillig een offer brengen; en dan hebben we er ook voldoening van.”

Gerrie voelde de waarheid van vaders woorden heel goed. Maar ze wou zich niet zoo spoedig gewonnen geven.

„Och, ik begrijp die Leida eigenlijk niet. Dat loopt maar dag in dag uit met zoo'n arbeiderskind, als die Bea is. Heelemaal niet van onzen stand. Moet je haar handen zien; de vingers bruin, ja haast zwart van 't aardappelschillen, wortels schrappen, en weet ik wat nogal meer. Van alles moet ze thuis doen, bepaald meidenwerk. 't Zal wel moeten in zoo'n groot gezin, en met zoo weinig verdiensten. Maar dat verplicht ons toch niet om met haar om te gaan? Laat ze een vriendin nemen, die beter bij haar past.”

„Kind, kind,” vermaande vader ernstig, „wat draag jij je hartje hoog, veel te hoog. Dat heb ik je al eens meer willen zeggen. 'k Begrijp niet, waar je zoo trotsch op bent. Al wat we hebben, en al wat we zijn, is door de genade van onzen God. Uit en door ons zelf zijn we niets. Dat wij het in menig opzicht wat beter hebben dan dat gezin van Walda is de goedertierenheid Gods, die ons zoo rijkelijk gezegend heeft. Daarvoor hebben we dankbaar en teverreden te zijn. Voor hoogmoed en eigendunk is volstrekt geen reden. 't Is groote dwaasheid en... wat meer zegt... 't is zonde tegen God. Strijd toch, mijn kind, strijd toch biddend, in Gods kracht tegen die zonde van hoogmoed en eigendunk. Hoogmoed voert van God af; en dat is verschrikkelijk. Alleen een ootmoedig en nederig hart past en siert een Christen.”

Mijnsheer Koster had met diepen ernst gesproken. En zijn woorden schenen toch wel eenigen indruk op zijn dochter

te maken. — Maar na een poosje begon ze weer, wat zachter en minder heftig dan straks.

„Kijk, vader, ik heb geen hekel aan Bea. Ze heeft werkelijk veel goeds, geloof ik. Maar ik vind ze zoo stil. Leida zegt wel, dat ze tegen haar genoeg praat en erg aardig is. Maar als ik er bij ben, zegt ze maar weinig. Ik merk het wel eens — zoo hebben ze 't druk met elkaar, praten en lachen... en als ik er bij kom is 't ineens uit en zwijgt Bea als een mof. En dat maakt me dan kregel. Waarom is ze tegen mij ook niet zooals tegen Leida?”

„Ja, maar nu moet ik je ook wat zeggen, kind,” zei mevrouw Koster vriendelijk terechtwijzend. „Toen de meisjes laatst hier waren, merkte ik op, dat jij tegen Bea nu juist niet erg aardig was. Tegen Leida was je heel anders. Misschien heb je daar zelf zoo geen erg in. Maar zoo'n bedeesd kind als Bea is, kan daar niet tegen. Dat stoot haar af en maakt haar stil.”

„Och ja, moe, ik geloof wel, dat u gelijk hebt. Maar ik kan tegen Bea niet zijn, zooals tegen Leida. Leida trekt me nu eenmaal meer aan; dat kan 'k toch niet helpen.”

„Neen, maar Bea is toch een lief kind, met veel goede eigenschappen, geloof ik.”

„O ja, dat wel. En ik zou ook nog wel met haar kunnen opschieten, als ze Leida's vriendin maar niet was.”

„Ah!... daar komt de aap uit de mouw,” merkte mijnsheer Koster met een fijn lachje op. „Onze dochter is jaloesch, vrouw. Nu hebben we 't.”

Gerrie kreeg een kleur, nu ze voelde, dat vader den spijker op den kop sloeg.

„Ja, wel een beetje,” bekende ze eerlijk. „Maar ziet u — drie vriendinnen, dat wil doorgaans toch niet.”

„En ik heb wel 'es gehoord, 'de derde man brengt de gezelligheid an,” merkte vader glimlachend op.

„Zoo — nou, maar bij ons is 't zoo niet, hoor; eerder net andersom.”

„Ja kindje, er zit niets anders op, dan dat je ook tegen die zonde van jaloerschheid den strijd aanbindt; want je maakt het je zelf en anderen maar lastig. Jaloerschheid en afgunst hebben in de wereld al heel wat ellende veroorzaakt en velen diep ongelukkig gemaakt. Je moet er ernstig naar streven, Gerrie, om in liefde en eensgezindheid met elkaar te leven. En als je dat niet kunt of wilt, ja — dan moet je zelf de conclusie maar trekken. Want jij bent hier „de derde man“ — vergeet dat niet.”

Ja, Gerrie begreep vader wel. Maar ze wou dien kant niet op. En daarom gooide ze 't handig op een ander praajie.

„O ja, vader, hoe staat het nu met de nieuwe fiets, die u me beloofd hebt?”

„Dat komt in orde, hoor! Maar nu nog niet; dat weet je wel. Na de vakantie, als je naar de Mulo gaat.”

„Kan 't niet wat eerder, vader? Dan kan ik 'm in de vakantie fijn gebruiken — naar Den Haag b.v., daar zou 'k toch gaan logeren. Weet u wel?”

„Met een nieuwe fiets naar Den Haag? ... Neen, meisje, dat zullen we maar niet doen. In den drukken vacantielijd kan het treinspersoneel niet zoo goed voor al die karretjes zorgen. Er zoo komt er licht wat aan, dat we dan maar liever aan de oude hebben, nietwaar? — En die rijdt ook nog goed; ik hoor je er temminste nooit over klagen.”

„Nee, maar hij is lang niet mooi meer. Om die fiets weer netjes te krijgen, zou u toch op groote kosten komen, vader.”

„Juist, en daarom ruilen we deze in. Dat hebben we wel goed voor elkaar. Vind je ook niet?”

„Ja, u bent toch mijn lief vadersje,” vleiide Gerrie, haar armen om vaders hals slaande.

„Als je wat van mij krijgt, hè?” plaagde meneer Koster.

„O nee,” protesteerde Gerrie vurig. „Altijd, hoor! ook al krijg ik niets extra's van u.”

niets. Zou Bea haar niet vertellen, wat er was? Want ze had iets, dat haar hinderde; dat was duidelijk genoeg te zien. Waarom begon ze er niet over? En waarom vernasde ze het moeder aan te zien? Was ze bang, dat die trouwe moederogen zouden merken, wat er in haar kind omging? ... Vanavond misschien, als de andere kinderen naar bed waren en zij met moeder alleen was. Ja, dan zou ze stellig zeggen, wat haar zoo zwaar op 't hart lag.

De avond kwam. Vader moest in het dorp nog even een hoodschap doen en Bea zat bij moeder buiten op de bank. Ze had een breikous in de hand. Maar de anders zoo vlijtige handen rustten nu telkens even in haar schoot. En dan turde zij maar naar één punt, alsof ze daar iets zag.

Moeder wachtte... wachtte. Zou Bea er nog niet over beginnen? Er zou toch niet wat gebeurd zijn op school? Of onderweg...? Maar wát dan? Moeders onrust werd steeds grooter. En ten laatste besloot ze dan zelf maar te beginnen.

„Bea!”

Ze schrok op als uit een bangen droom. En toen klonk het vragend: „ja, moe...?”

„Wat is er, kindje?”

„Och moeder, u kan me toch niet helpen.”

„Maar wat is er dan, Bea?” vroeg moeder, meer en meer ongerust.

„U zegt toch, dat het niet waar is, maar ik weet het nu zeker.”

„Wát weet je zeker?”

„Dat Gerrie een valsche meid is. En ik zal 't haar zeggen ook — morgen al. 't Kan me niet schelen, of ze er boos om wordt of niet. Maar zeggen zal ik het. 'k Heb nu lang genoeg gewacht. U zegt wel 'es, dat we altijd het goede van de menschen moeten denken en niet dadelijk het verkeerde. Maar als je 't nou zeker weet... als je nou het

„Zóó mag ik het hooren, Ger! Schenk ons nu eens een lekker kopje thee in. Nietwaar, moeder?”

„Ja, doe dat, kind. Je weet — vader heeft liefst veel suiker en weinig melk.”

„Nou, of ik dat weet. Als je daár geen rekening mee houdt, val je dadelijk in ongenade.”

„Ja, ja, plaag jij je ouwe vader maar.”

„Oud...?” riep Gerrie met grappige verontwaardiging.

„U bent nog lang niet oud. U ziet er nog zoo frisch en jeugdijg uit.”

„En mijn grijze haren dan?”

„Dié paar haartjes...? 't Is de moeite niet waard. U ziet er uit, of u wel honderd jaar kan worden. Nietwaar, moe?”

„Ja, vader ziet er best uit. En we zullen maar hopen, dat de Heere ons nog lang met en voor elkaar wil sparen, kind,” zei mevrouw Koster op ernstigen toon.

En beetje ongerust keek Gerrie haar moeder aan. Zou moe zich soms...? Maar neen, ze was wel meer wat zwaartillend. 't Kwam zeker door haar zwakke gestel. Ja, dat zou 't wel wezen. Daar maar niet over tobben. Anders kon je je alles wel aantrekken; en dan had je immers geen leven....

V

Bea's verdriet

Nog een paar weken en toen brak de zomervacantie aan. Kort daarvoor kwam Bea op een middag stiller dan gewoonlijk thuis. Ze zat telkens diep in gedachten. En die waren blijkbaar niet van vroolijken aard; want zoo nu en dan deed Bea moeite om haar tranen in te houden.

Moeder sloeg haar telkens opmerkzaam gade, maar vroeg

kwade ziet, dan kun je toch niet langer gelooven, dat iemand het goed meent? Als je...”

„Hoor eens, Bea,” viel moeder het opgewonden meisje in de rede. „Vertel me nu eens geregeld, wat er tusschen jullie is voorgevallen. Want zóó kan ik er geen touw aan vastknopen. Je praat zóó geheimzinnig...”

„Och moe, ik heb 't al lang geweten, dat Gerrie al haar best doet om Leida van mij af te trekken. Ze wil niet met 'n drieën; maar ze wil alléén met Leida. Is dat niet valsch? Want ze doet het allemaal achter mijn rug om. Maar ik voel het duidelijk genoeg. En 'k heb in 't éerst heusch mijn best gedaan om altijd nog maar goed van haar te denken. Maar nu kán 'k het niet langer. 'k Heb aan Leida gevraagd, of 't was, zooals ik dacht. En hoewel ze 't niet ronduit zei, heb ik toch wel gemerkt, dat ik 't goed bekeken heb. 'k Wist al lang, dat ze telkens samen gaan fietsen. Gerrie komt haar altijd afhalen. En wandelen doen ze ook samen. En mij vragen ze nooit meer om mee te gaan. Dat wil Gerrie niet hebben. O moeder, ik zou ze kunnen haten, ja, dat zou ik — zoo'n valsch schepsel. Leida is ook niet zoo aardig meer als vroeger. En dat is allemaal haar schuld, haar schuld alleen. Ja, ik haat ze...”

Moeder legde kalmeerdend haar hand op Bea's arm en zei zacht: „Nu ken ik mijn Bea niet meer. Haten...? Dat mogen wij immers niet. De Heere Jezus heeft ons geleerd, dat we zelfs onze vijanden moeten liefhebben en voor hen bidden. Hij zelf bad voor degenen, die Hem aan 't kruis sloegen. En ook van Stefanus lezen wij in den Bijbel, dat hij voor zijn moordenaars bad: „Heere, reken hun deze zonde niet toe.” Zoo leert ons de Bijbel. En moet jij dan beweren: ik haat Gerrie? Je weet bepaald niet goed, wat je zegt, kindje.”

„Maar vindt u het dan goed, zooals Gerrie doet?... Mag dat dan wel?”

„Nee, natuurlijk niet. Als je 't goed gezien hebt, dan is het lang niet mooi van Gerrie om Leida van jou af te trekken — héél leelijk zelfs. Jij en Leida zijn altijd zulke goede, trouwe vriendinnen geweest, al van je vijfde jaar af. Maar ik kan het nog maar niet aannemen, en in elk geval — Leida zou het niet willen. Neen, Leida wil zoo iets niet.”

„O moe, ik kan... Leida... niet missen... en... ik wil het... ook niet,” snikte Bea hartstochtelijk.

„Stil maar, kind, stil maar,” suste moeder, haar arm om de bevende Bea heen slaande. „Zoo ver zal het niet komen. Maak je nu niet heelemaal overstuur. 't Zal wel losloopen, hoor! Al zou Gerrie het nog zoo graag willen — Leida doet het niet. Leida laat je niet loopen, hoor! Daar geloof ik ziks van.”

Het stellige in moeders spreken deed Bea oneindig goed. Als Leida niet wou, dan kon Gerrie haar zin toch niet doorzetten. 't Zou haar niets baten. Als ze niet met z'n drieën wou, dan moest zij er maar uit. Dat was immers de beste oplossing.

„Ze gaan in de vakantie ook samen naar Den Haag, moe,” begon Bea nu wat kalmer. „Gerrie's tante heeft geschreven, dat ze een vriendinnetje mag meebrengen. En nu neemt ze natuurlijk Leida mee. En die stelt er zich heel wat van voor. Gerrie zal dan nog wel meer haar best doen om Leida voor haar alleen te krijgen. Maar Leida zal 't niet willen, hé moe?”

„Neen, stellig niet, hoor. Maak je daar maar niet ongerust over.” —

Dien avond ging Bea weer met een verlicht hart slapen. Moeder had haar volkomen gerustgesteld.

toe bijgedragen — zeker, maar toch had Leida zoo nu en dan last van zelfbeschuldiging, vooral als ze 's avonds op bed lag en alles zoo stil om haar heen was. Daar kwam nog bij, dat moeder het ook niet goed vond. En Frans had haar vrijuit zijn meening gezegd — en lang niet malsch.

„k Zie je haast nooit meer met Bea loopen. En ze komt hier ook niet. Hoe zit dat toch?” had hij uitdagend gevraagd.

„Och jongen, bemoei je asjeblijft met je eigen zaken,” ontweek Leida.

„Ja, maar zóó gemakkelijk kom je niet van me af, meisje. Ik vind het echt gemeen van je om Bea te laten loopen voor dat verwaande nest van Koster. Je hebt een slechte ruil gedaan, vind ik.”

„Bea trekt zich tegenwoordig zelf wat terug,” wierp Leida tegen.

„Dat's nogal glad. Als je voelt, dat je eigenlijk te veel bent en maar telkens in een hoek geduwd wordt, dan heb je daar natuurlijk gauw genoeg van en trek je je zelf terug. Wat denkt u er van, moeder?”

„Ja, wat zal ik zeggen. 't Spijt me erg, dat het zoo geloopt is; want ik houd héél veel van Bea. En Leida is zooveel jaren vriendin met haar geweest. Maar met z'n drieën ging het niet.”

„Omdat dat akelige mispunt het niet uou. Is diè dan de baas? Moet zij de lakens uitdeelen? 'k Wou nog wel liever... 'k Zou er haar uitbonjouren, zoo'n ellendige twist-zoekster en indringster. Ja, zóó zou ik doen.”

„Hoor eens, Frans,” zei mevrouw Staal ernstig, „zulke taal wil ik hier niet hooren. Die sterke uitdrukkingen staan zeker in het straatjenswoordenboek. Maar ze komen hier niet te pas. Denk daar voortaan om, jongen.”

„Ja moeder,” zei Frans wat minder heftig, „maar ik kan het nu eenmaal niet uitstaan, dat Leida hier zoo laks in is.

VI

't Gaat op den duur toch niet goed

Moeder had het goed bekeken. Leida bood steeds weerstand aan de herhaalde pogingen van Gerrie om Bea te laten loopen. Dat wou ze niet, zóó ver mocht het niet komen. Maar hoewel Leida 't zelf niet wou, wou Gerrie toch langzamerhand meer en meer veld. Gerrie kon heel aardig en hartelijk zijn, als ze wou. En dat reisje naar Den Haag had de vriendschapsband niet weinig versterkt. Na de vakantie gingen ze samen lederen dag per fiets naar de Mulo in de stad. En zoo zag Bea de beide meisjes steeds minder. Zij leed er onder, meer dan ze weten wou. Na die uitbarsting vlak vóór de vakantie had ze dit punt niet meer aangeroerd. Maar het teergevoelige kind met haar liefdevol hart kon de gedachte maar niet verdragen, dat Leida langzaam maar zeker van haar vervreemde. Ze hield bijzonder veel van haar vriendinnetje. En de meisjes waren vóór Gerrie's komst altijd héél veel samen geweest. Alle geheimjes en verrassingen hadden ze voor elkaar bewaard. En nu werd het alles zoo anders. Soms kwam er in Bea een wild verlangen op om Leida weer geheel voor zich te winnen. Maar al spoedig zag ze daar het vruchteloze van in. Leida had immers zelf haar vriendschap verplaatst, al had ze er ook lang tegen gestreden. Ze was tegen Bea niet meer zooals vroeger. Je kon het geen bepaalden naam geven, maar 't was anders, héél anders.

Ook voor Leida was dit verloop nog onverwacht gekomen. Als men haar een jaar tevoren gezegd had, dat ze haar trouwe vriendinnetje zou laten loopen voor een vreemd meisje, dat van buiten inkwam, dan zou ze zoo'n dwaas idee met verontwaardiging afgewezen hebben. En nu was het al bijna zoo ver. De omstandigheden hadden er ook het hare

Ze laat zich heelemaal door die meid regeeren. 'k Wou nog wel liever... ”

„Gerrie is veel beter, dan jij haar uitschildert,” verdedigde Leida haar nieuwe vriendin. „Wat zegt u, moe?”

„Ja, Frans overdrijft sterk. Dat overkomt hem wel eens meer, als hij ergens vóór in 't vuur komt. Ik zeg nogmaals, dat het me erg voor Bea spijt, maar nu Leida en Gerrie beiden naar de Mulo gaan, spreekt het vanzelf, dat ze elkaar meer zoeken.”

„Waarom kan Bea ook niet naar de Mulo?” begon Frans weer. „Ze kon toch wel goed leeren, is 't niet?”

„O ja,” verdedigde Leida, „nog beter dan Gerrie.”

„Natuurlijk — dat Kostertje lijkt me ook 'n domme eend.”

„Frans!” vermaande moeder.

„O ja, moe, ik dacht er niet aan. — Maar als dat leeren geen bezwaar is, waarom gaat Bea er dan ook niet heen?”

„Maar jongen,” antwoordde mevrouw Staal, „denk toch eens even na. Dat kunnen die menschen niet bekostigen. Ze hebben toch al moeite om rond te komen.”

„Kan er dan niet iemand die kosten op zich nemen?” hield Frans aan.

„Kunnen, ja — maar wie doet dat? Trouwens, 't is nog de vraag, of Bea daarmee gebaat zou zijn. Wat heeft zoo'n meisje aan een Mulo-diploma, als ze toch straks haar moeder gaat helpen, of een nette dienstbode wordt? Dan is het toch veel beter en voordeliger dat ze nu straks met April maar voorgoed thuis komt?”

„Ja, van dien kant had ik het nog niet bekeken,” zei Frans. „'t Is dan toch maar ongelukkig, als je tot de armen behoort.”

„Moet je niet zeggen, jongen. 't Ware geluk zit niet in geld of goed, of kennis en geleerdheid. Zulke menschen zijn in hun eenvoudigheid dikwijls veel gelukkiger en meer tevreden dan menigeen, die in stand of kennis ver boven hen staat.

Rijken en armen zullen er naar Gods bestel altijd zijn. Maar waarlijk gelukkig is slechts dat gezin, waar oprechte godsvrucht den toon aangeeft en onderlinge liefde de harten samenbindt. Want we weten het allen: „Waar liefde woont, gebiedt de Heere Zijn zegen.“ En dat is bij de Walda's het geval.”

Na dit gesprek was Leida wat stil. Ze dacht na. Zou ze toch maar met Gerrie breken en geheel tot Bea weerkeren? Was dat niet het beste? 't Was toch eigenlijk Gerrie's schuld, dat alles zoo geloopt was. Die stookte immers altijd kwaad. Was ze maar in Den Haag gebleven, dan was er niets gebeurd.

Zoo trachtte Leida zich zelf vrij te pleiten. En ze zag maar niet in, dat ze zelf flinker had moeten optreden. Maar ze kon niet tegen Gerrie op; dat had ze nooit goed gekund. Toen ze dan ook weer met haar nieuwe vriendin samen was, vergat ze al het voorafgaande en genoot weer ten volle van Gerrie's vroolijke en dikwijls rake opmerkingen.

Na schooltijd gingen ze wel eens een klein fietstochtje maken. Bij zoo'n gelegenheid kwamen ze ook eens voorbij het huis van Walda. Bea liep juist in den tuin en zag de meisjes aankomen. Leida keek even opzij en groette Bea vriendelijk, maar toch ook een tikje verlegen. Gerrie daarentegen keek opzettelijk een anderen kant uit en wierp het trotse hoofdje in den nek, alsof dat kleine figuurtje daar in den tuin haar te min was om aan te kijken.

Met befloerste oogen keek Bea het tweetal na, dat lachend verder reed, terwijl Gerrie haar hand vertrouwelijk op Leida's schouder liet rusten. Een paar heete tranen vielen op Bea's handen, die ze haastig afwischte, alsof ze er zich voor schaamde.

Even later kwam haar broer Jacob aanhollen. Opgewonden riep hij al uit de verte: „Zag je dat, Bea — zeg, zag je dat?”

Toen haar broer weg was, dacht Bea er nog eens over na. Die Jacob toch... om die meisjes uit te lachen, toen ze zoo vielen! Echt leelijk van hem! Ja, hij deed zoo, omdat hij 't voor haar opnam. En dat op zich zelf was wel prettig. Al werd er thuis weinig over gesproken, Bea wist toch wel, dat allen met haar meeleeften en het-erg naar vonden, dat ze nu zoo alleen was. Jacob had het nu ook weer getoond. Maar de manier was niet goed. Dat die jongen zoo iets niet begreep. Je zou toch zeggen... Maar — flitste het opeens door haar gedachten — had zij zelf in 't eerst ook niet zoo iets als leedvermaak gevoeld, toen Jacob 't vertelde? Heel even maar, een kort oogenblikje?... Dan had ze ook niet het recht om zoo streng tegen Jacob te zijn. Dezelfde zonde woonde immers ook in haar hart, al had het betere gevoel van medelijden ook dadelijk de overhand gehad. Ja, vader had wel gelijk met te zeggen, dat ons aller hart van nature boos is, en we elk oogenblik van den dag in zonde vallen. Neen, we moesten maar nooit braaf van ons zelf denken; want dat viel altijd tegen.

Bij die gedachten ging welde als vanzelf het gebed op uit Bea's hart: „Och Heere, vergeef me ook die zonde van straks, en schenk mij een rein hart, om Jezus' wil, Amen!”

VII

Vreugde en droefheid

Het najaar was voorbijgegaan met veel mist en regen, zoodat men dagen-lang de zon niet zag. Maar half-December kwam er verandering. 's Nachts vroor het een beetje en dan was het overdag het schoonste winterweer, dat men zich denken kan. Alle somberheid was verdwenen, al werden ook de dagen steeds korter en de avonden lang. Met vroolijk

„Wat bedoel je toch, jò? Ik weet van niks.”
„O niet...? Nou, luister dan eens even. Ik liep op den weg daar bij Zwart, je weet wel. En toen kwamen Leida en Gerrie aanfietsen. Ik keek niet naar ze, hoor. Nee, ik ging expres naar die koeien in 't weiland staan kijken; dan hoefde ik die meiden ook niet te groeten, zie je. Maar ik had toch wel gezien, dat ze veel te dicht bij elkaar reden. En toen had je 't opeens. De sturen kwamen zeker tegen elkaar aan, en in een oogenblik lagen ze allebei op den grond. Of ik ook schik had, dat begrijp je.”

„Maar Jacob, je mag toch geen schik hebben in een ander z'n ongeluk?”

„Een ongeluk...? Nou, zoo erg was 't niet,” wierp Jacob tegen. „Leida liep dadelijk weer goed, maar Gerrie niet. Die had zeker haar been een beetje bezeerd. Ze liep tenminste zoo stijf. En de fietsen waren ook kapot; ze moesten er allebei naast loopen. Nèt goed, hè? 'k Heb ze fijn uitgelachen — die twee.”

„Maar Jacob, dat 's niet goed, dat mág je niet doen, jò. Iemand uitlachen, die een ongeluk gekregen heeft... foei, dat is slecht! Als vader en moeder dat wisten...”

„Nou ja,” verdedigde Jacob zich, „bij een ander doe ik dat nooit. Maar zij hebben niet beter verdiend, omdat ze jò zoo leelijk behandeld hebben.”

„'t Mág toch niet,” hield Bea vol.

Maar Jacob zei niets meer en keerde zich om. Wat deed die Bea toch raar! Een ander zou er schik in gehad hebben. Waarom zij dan niet?... Of had ze eigenlijk gelijk? Zou moeder dat ook vinden? En vader?... Ja, vát wel, en ze zouden hem stellig bestraffen, als ze 't wisten. Maar ze wisten het gelukkig niet. Bea was niet klikkerig, en hij zou 't zelf natuurlijk ook niet zeggen. Dus dat liep wel goed af. — Een vroolijk fluitend vervolgde Jacob nu onbezorgd zijn weg.

hart en blijde verwachting ging men de toekomst tegen. „Hé moe,” zei Bea verlangend, „als we met Kerstmis toch ook eens zulk mooi weer hadden. Wat zou dat fijn zijn!”

„Ja, lieve, dat zou ik ook graag willen,” stemde moeder mee in. — Die wensch werd vervuld. Op de beide Kerstdagen was het mooi, frisch winterweer met een heerlijk, koesterend zonnetje. Het glanspunt van die dagen was voor de kinderen van Walda het lang verbeide Zondagsschoolfeest. Al weken van tevoren hadden ze op school verschillende Kerstliederen geleerd. En thuis zongen ze deze zoo dikwijls, dat Wim ze ook al gauw kende en dapper meezong. Zelfs kleine zus deed al ijverig haar best, al radbraakte ze ook de woorden zóó, dat een buitenstaander er niet veel van begrepen zou hebben. Maar de eigen huisgenooten kenden het leuke brabbeltaaltje van zusje wel zoo wat.

Soms gingen ouders en kinderen zoo tegen het schemeruur in een wijden boog om de lustig snoerende kachel zitten — Wim op vaders knie en Annie op moeders schoot. En dan zongen ze met elkaar al de Kerstliederen, die ze kenden, zoodat ze al een voorsmaak hadden van het heerlijke Kerstfeest, dat hun straks wachtte.

Aan den avond van den tweeden Kerstdag ging Bea met haar broertjes (Wim uitgezonderd) naar het Zondagsschoolfeest. Wat genoten ze daar van al het gebodene! Meester vertelde als naar gewoonte de welbekende Kerstgeschiedenis. En hij deed dit zóó, dat groot en klein met diepe aandacht luisterde. 't Was, of ze de geschiedenis van Jezus' geboorte nu voor 't eerst hoorden. Ja, als meester vertelde, dan moest je wel luisteren.

De tractatie van chocolademelk met koekjes en beschuities was natuurlijk ook zeer welkom. En tot besluit van 't feest werd ieder kind verlijd met een keurig Kerstboekje.

Wat viel er nu veel te lezen in het gezin van Walda. Nog dagen en weken later genoten ze er van. Die Bea had

ook zoo'n dik boek gekregen! En dat van Jacob en de andere twee jongens was zoo mooi, dat je het met plezier nog eens overlas. Ten laatste werden ze bij de Kerstboekjes van vorige jaren netjes op de boekenplank gezet, vlak bij vaders leuningstoel. —

Weer gingen een paar maanden rustig voorbij.

Toen de vroege Lenté kwam, was er grootte vreugde in de woning van Walda. Het gezin was vermeerdert met een aardig, lief zusje — wel erg klein, maar dóór en dóór gezond, had de dokter gezegd. Aan dat kleine kindje werden nu de eerste zorgen gewijld. Al de kinderen beijerden zich om iets voor het nieuwe zusje te mogen doen, haar héél even te mogen vasthouden, terwijl moeder het wiegje in orde bracht, waarin de kleine zoo heerlijk lang kon sluimeren. Wel eens te lang naar Bea's zin. Want ze deed niets liever dan 't kindje bemoederen met al de liefde van haar warmvoelend hart. Wat fijn, dat ze nu juist van school af mocht. Over 't Mulo dacht ze heelemaal niet meer. En 't verlies van haar vriendin en de stokertjes van Gerrie waren door de komst van 't zusje geheel op den achtergrond gedrongen. Maar er was nu door de vermeerdering van 't gezin ook meer werk te verrichten, zoodat moeder maar wát blij was, dat ze haar trouwe hulp nu den geheelen dag om zich heen had. Bea kwam in deze eerste weken van April zelden in het dorp. En zoo wist ze ook niet, dat ziekte en droefheid haar intrede hadden gedaan in de woning van Koster.

Gerrie's vader was ernstig ziek. Wat men eerst had aangezien voor een zware verkoudheid, dat was in werkelijkheid tot een gevaarlijke longontsteking geworden. Dag aan dag verhief zich de koorts, en sloopte het altijd zoo sterke lichaam. De dokter keek steeds meer bedenkelijk, en mevrouw Koster zag de toekomst zeer donker in. Gerrie was maar het liefst thuis gebleven om den heelen dag aan vaders ziekbed te zitten. Moeder vond het echter beter, dat ze toch maar

Beproefde vriendschap 4

geregeld naar school ging. Dat gaf haar nog wat afleiding. Gerrie's gedachten waren echter niet onverdeeld bij haar werk. Ze kon er niet bij blijven, ze kon het niet. Telkens zwierven haar gedachten naar huis toe, naar haar zieken vader, dien ze zoo innig lief had en dien ze zoo graag met de teederste zorgen zou willen omringen — ieder uur van den dag, ja . . . ook wel van den nacht. Maar dat was niet noodig. Een bekwame verpleegster wijdde 's nachts al haar tijd en zorg aan den doodzieken man. Hij was geen lastige zieke, o neen. Voor iedere attentie, voor elk vriendelijk woord, was hij dankbaar. Als de koorts zich tegen den avond verhef, was hij in zijn ijlen meest bezig met de dingen hier Boven, alsof hij reeds de voorsmaak genoot van de heerlijkheid, die voor alle kinderen Gods is weggelegd.

Na ruim een week scheen de toestand van den zieke iets te verbeteren. Hij was tenminste een heelen dag zonder koorts, maar voelde zich doodmoe en héél zwak. Gerrie was dadelijk weer vol moed. Als die afmattende koorts nu eens heelemaal wegbleef, dan kon vader best weer herstellen. De dokter had toch alle hoop nog niet opgegeven.

„Vader,” zei ze zacht, terwijl ze liefdevol zijn vermagende hand streelde. „Vader, bent u nou wat beter . . . ? Ja, hé ?” — O, hoe hoopte ze, dat vaders antwoord haar aanwensende hoop zou versterken. Ze dronk als 't ware z'n woorden in. „Zoo moe, zoo erg moe,” klonk het mat.

„Maar u hebt nu toch geen koorts, vader.”

„Het hart . . . is zwak, lieve.”

En zoo bleef het vele dagen. — Toen kwam er een avond, waarop de geduldige lijder vrij helder van geest was, wat Gerrie weer met nieuwe hoop vervulde.

„U bent nu aardig goed, hé vader ?”

„Nee kind, het loopt naar 't einde.”

„O, zeg u dat toch niet,” riep Gerrie hartstochtelijk uit. „U mag niet sterven, vader. Wij kunnen u niet missen —

moeder en ik. U wordt wel weer beter; dat zal u 'eszien.”

Maar de zieke schudde zachtjes het hoofd. Met een zwakken glimlach om de bleke lippen, het geloofswoord Boven gericht, klonk het zacht en afgebroken:

„Want wij weten . . . dat . . . zoo ons aardsche huis . . . dezes tabernakels . . . gebroken wordt, . . . wij een gebouw . . . van God hebben, . . . niet met handen gemaakt, . . . maar eeuwig . . . in de hemelen.”

Gerrie schrok er van. Was dan tóch het einde nabij? Werd vader niet meer beter? Zouden ze hem zoo spoedig al moeten missen . . . ? O, dat leed was niet om in te denken! — Ze verwonderde zich over haar moeder, haar anders zoo zwakke moeder, die nu onder alles zoo kalm en flink bleef. Ze was steeds in de nabijheid van den zieke en wist zijn geringste wenschen te voorkomen.

Dien nacht gingen moeder en Gerrie niet naar bed. De krachten van den lijder namen zichtbaar af. Tegen den morgenstond ging hij heen, na de zijnen in de hoede van zijn hemelschen Vader te hebben aanbevolen. Hartroerend was het afscheid van vrouw en kind. Zijn laatste woorden waren: „Ik ga . . . naar . . . Huis.” En toen ontslep hij om in den hemel der heerlijkheid te ontwaken en Hem te zien. Die ook zijne zonden aan het kruis van Golgotha gedragen had en zoo de verzoening met God teweeggebracht. —

Die eerste dagen na vaders dood gingen als in een droom aan Gerrie voorbij. Ze kon 't zich maar niet indenken, dat ze vaders opgewekte stem nooit meer hooren zou en zijn plaatsje bij 't raam ledig zou blijven. Als ze 's morgens wakker werd, meende ze, dat alles slechts een bange droom was geweest. Maar door allerlei omstandigheden werd ze al heel spoedig aan de droeve werkelijkheid herinnerd, die haar in bittere tranen deed uitbarsten. — De vele bezoeken, die ze in deze dagen ontvingen, gaven nog wat afleiding. En de schriftelijke bewijzen van deelneming waren zeer groot

in aantal; want de vriendelijke, meelevende man, die Koster altijd geweest was, had vele en oprechte vrienden, die nu in deze droeve dagen van harte met de overblijvenden meeleefden.

Ook van Bea was er een klein, eenvoudig briefje gekomen, waarin ze al de liefde van haar meevoelend hart gelegd had. „Zou je er niet liever even heengaan?” had moeder Walda gevraagd.

Maar daarvoor schrok het bedeesde kind terug.

„Och nee, moe, dat durf ik niet goed.”

„Maar je kwam er toch vroeger ook wel 'es ?”

„Ja, maar nu — met al die menschen — neen, dat durf ik heusch niet. Ik kan veel beter aan mevrouw Koster en Gerrie een briefje schrijven.”

„Goed, kind, doe dat dan maar.” —

Gerrie ontving dit schrijven, maar 't liet haar tamelijk koud. Bea had goed praten; zij had haar vader nog. Als ze 'n óók maar eens verliezen moest. Dan zou ze wel anders praten. —

En voor 't eerst tijdens haar wonen in Boschdorp kwam Gerrie er toe, het gemade arbeiderskind te benijden, die in dit opzicht zooveel rijker was dan zij.

VIII

Een donker vooruitzicht

Toen de dag van de begrafenis voorbij was, moest Gerrie weer naar school. Ze zou wel liever nog wat thuisgeleven zijn, maar haar moeder vond het beter, dat het leven weer zijn gewone gang ging. Als Gerrie weer geregeld naar de stad fietste, zou ze het zware verlies op den duur beter kunnen dragen.

Mevrouw Koster had het goed bekeken. Langzamerhand werden de hartstochtelijke uitbarstingen van droefheid minder en begon Gerrie te wennen aan het samenzijn met moeder alleen. Maar wel kwamen er oogenblikken van zulk een opstandigheid, dat ze moeder ernstig verontrusten.

„Waarom heeft God mijn lieven vader toch zoo vroeg van ons weggenomen?” zei ze eens in een bittere stemming. „We hadden 't zoo goed en zoo gezellig met elkaar. Andere vaders, die door droekenschap of zoo iets hun heele gezin ongelukkig maken, blijven leven, en mijn vader, die nog zooveel goeds kon doen, moet sterven. Dát begrijp ik niet.”

„Neen kind, dat begrijpen we geen van allen. 't Is één van de vele raadselen, waarvan we ons leven lang omringd zijn. Maar de Heere heeft er stellig Zijn wijze bedoelingen mee, al kunnen wij die nu niet vatten. Soms leeren we in ons later leven den Heere nog te danken voor de beproevingen, die Hij ons in Zijn wijsheid en liefde zond. Want alle lijden moet ons dichter tot Hem voeren. Dan kunnen we 't ook dragen, want God helpt ons niet alleen in onze droefheid, maar Hij draagt ons zelf ook mee.”

„Ik kan 't niet overgeven, moeder. Mijn heele hart komt er tegen in opstand. Ik kan in dit verlies niet de hand zien van een liefhebbend Vader.”

haar praten wou. Ze had het al telkens verschoven, omdat ze er zoo tegenop zag. Maar nu kon 't niet langer.

„Gerrie, kind, ga daar eens zitten; we moeten samen wat bespreken.”

Een beetje verwonderd over dit verzoek en moeders ernst daarbij, ging Gerrie op de aangeduide plaats zitten en keek haar moeder vol bange verwachting aan.

„'t Is iets heel moeilijks wat we bespreken moeten, Ger. Maar je bent toch al oud genoeg om het te begrijpen. 't Is dit: nu vader gestorven is, hebben we niet zooveel inkomen meer als vroeger. Je vader had een uitstekende betrekking, maar die bron van inkomsten is nu natuurlijk opgehouden. We hebben in de laatste jaren wel aardig wat kunnen besparen; maar 't is toch niet genoeg om er nu samen van te kunnen leven. En nu dringt dus de vraag, wat we doen moeten om er wat bij te verdienen. We moeten allebei aanpakken; dat staat wel vast. Gelukkig ben ik in de laatste weken heel goed in orde. En als de Heere me ook in de toekomst dit voorrecht wil schenken, dan zie ik wel kans onze inkomsten wat te vergrooten, bijvoorbeeld door iemand op kamers te nemen. Ons huis is er groot genoeg voor. Wat doen we met zooveel kamers? ... Ik kan er best een paar verhuren. 'k Ben ook al in dien geest werkzaam geweest. Waarschijnlijk komt de nieuwe onderwijzers bij ons in huis. Maar daarmee zijn we er nog niet. Er moet méér gedaan worden. En nú komt het moeilijks. Jij kan niet langer op de Mulo blijven, meisjelief. Dat wordt me te bezwaarlijk. Als jij nu eens van school kwam en er ook wat bij verdiende ...”

„O, moeder!” viel Gerrie haar verschrikt in de rede. „U bedoelt toch niet, dat ik dienstbode zou worden? Dát toch niet, hè?”

„Dienstbode hoeft zoo dadelijk niet. Maar als je b.v. om te beginnen eens kindermeisje werd. Dat is niet zoo moeilijk

„En tóch is het zoo, mijn kind. De Heere beproeft ons niet uit lust tot plagen, maar tot ons eigen bestwil. Bid toch veel, Gerrie, om berusting en eenswillendheid met den Heere.”

„Dat kan ik niet, moe; ik kán niet bidden. En 'k begrijp ook niet, hoe ú zoo kalm onder ons verlies kan zijn. U moet vader toch ook erg missen.”

„Zeker, lieve, hij is niet veel uit mijn gedachten. Maar weet je, hoe ik aan vader denk? Als aan een verlostte ziel, die nu mag juichen voor Gods troon. Dat geeft zoo'n rijken troost en ook kracht om staande te blijven. Als ik dién troost niet had, dan zou ik bezwijken onder 't leed. Is het geen wonder, dat ik nu zoo rustig mijn weg kan gaan? De Heere sterkt mij, dat voel ik dagelijks. En Hij bewaart mij voor opstand. Zijn doen is enkel majesteit, aanbiddelijke heerlijkheid.”

Gerrie antwoordde niet, maar verzonk in gedachten. 't Was waar en zij had er zich over verwonderd, dat moeder in al die droeve dagen zoo blink en rustig was. En dat bij een zwakke vrouw als moeder, die altijd gewoon was op vader te steunen. Moeder moest toch iets hebben, dat zij, Gerrie, niet bezat. Kwam dat alles door het gebed? ... O, kon ze ook maar zoals moeder zijn, zoo vast geloven in Gods onveranderlijke liefde! — Vader en moeder wisten beiden te spreken van vergeving hunner zonden door het bloed van Jezus Christus. En zij stond nog van verre, was opstandig en ongehoorsaam, had geen behoefte om te bidden, en dus ook geen berouw over haar zonden. De tranen biggelden haar over de wangen. Zij verlangde, dat het anders, dat het beter met haar mocht worden. — Maar dit verlangen was slechts van voorbijgaanden aard en hield niet lang stand, terwijl de oogenblikken van opstandigheid de overhand behielden.

't Was enkele weken later, dat moeder eens ernstig met

— en ... ik heb ook al wat voor je. De dokter heeft er met mij over gesproken. Hij heeft iemand noodig, die op

zijn kleintjes past en bij goed weer met ze gaat wandelen. Hoe lijkt je zoo iets?"

"Slecht, héél slecht! Dat kan ik niet doen, moe. 'k Heb er geen verstand van. 'k Weet heel niet, hoe ik met dat kleine goedje moet omgaan. En 'k houd ook niet veel van kinderen. Ze zijn dikwijls dwingerig en ongehoorzaam. Neen moeder, dat zal bepaald niet gaan."

"Ik zou zeggen — met een beetje goeden wil kan men nog veel leeren. Als je 't slechts ernstig wilt. Vanzelf komt er niets tot stand. Alle begin is moeilijk, maar ik vertrouw, Gerrie, dat het je wel wat mee zal vallen. Die kindertjes van den dokter vind ik maar wát aardig. En ze zijn volstrekt niet verwend. 'k Zou 't maar eens probeeren, als 'k jou was. Ik denk, dat het je met iederen dag gemakkelijker valt met ze om te gaan. — Zal ik dan maar aan den dokter zeggen, dat je 't probeeren wilt?"

"O nee, moe, liefst niet — tenminste niet dadelijk. Laat ik er nog eens over denken. 't Komt allemaal zoo onverwacht. En . . . en . . . ik had me alles zoo heel anders voorgesteld."

"Ja, kindlief, het spijt me erg voor je; 'k had je veel liever op school gelaten. Maar heusch, het kan niet. Onze geldmiddelen zijn niet toereikend om zoo te blijven leven. En dan is 't maar het beste om zoo gauw mogelijk door den zuren appel heen te bijten. Werken is ook voltrekt geen schande. Aan eerlijken arbeid wil de Heere Zijn zegen verbinden en die maakt rijk en gelukkig."

"Zou ik geen winkeljuffrouw kunnen worden, moe?" opperde Gerrie opeens. "Daar voel ik nog het meeste voor. En 't geeft ook wel aardige verdiensten, denk ik. Zullen we dat doen, moe?"

"Dat kan immers niet, meisjelief. Er zijn hier zoo weinig winkels. 'k Zou waarlijk niet weten, waar je geplaatst zou kunnen worden."

Eens, toen ze met de kinderen in 't bosch wandelde, ontmoette ze daar Bea, die haar twee zusjes in het wagentje reed, terwijl Wim er naast liep. Gerrie wou doorloopen, maar Bea kwam vlug naar haar toe en stak haar vriendelijk de hand toe.

"Dag Gerrie, hoe gaat het met je?"

"Och, zoo'n beetje, 'k ben nu kindermeeje, zooals je ziet."

Het kwam er wat norsch uit en onwillekeurig nam zij tegenover Bea weer een trotse houding aan.

Bea deed, of ze 't niet zag. Ze had toch zoo'n groot medelijden met Gerrie, die zoo'n geheel ander leven gewend was.

"Hou je van kinderen, Gerrie?" vroeg ze, om toch wat te zeggen.

"O nee, heelemaal niet, en allerminst van deze. Ze zijn zoo ongezeglijk . . . dat 's bar. — Theo, bij mij blijven en niet met je zusje vechten. Zeg, hoor je me niet, ondegende bengel! Geef me een hand, gauw! . . . Zoo, wil je dat niet? Ook al goed, jongen! Als je maar niet wegloupt. — Eily, je mag daar niet gaan zitten; 't is er vuil. — Nee, dáár ook niet. — Kijk nu eens aan . . . een vlek op je schoone jurk. Stoute meid! Wat heb ik je gezegd? . . . Straks broemt je moeder nog op me, dat 'k er niet beter naar gekeken heb. Je kunt den heelen dag wel loopen verbieden. En als het dan nog maar wat hielp. . . . Maar 't is net, of ze er nog ongehoorzamer tegenin worden. — Hoe leg jij dat toch aan, Bea? 'k Gelooft, dat die kleintjes daar bij jou veel zoeter zijn. Er is niets mee te doen."

"O, ik speel wat met ze, als ze zich vervelen. — Kom, laten we een poosje op die bank gaan zitten. Vlak er bij is een zandhoop, waar de kinderen zich echt leuk kunnen vermaken. En vuil worden ze er niet van."

Gerrie gaf nu aan Bea graag de leiding over. Deze bracht de kinderen van den dokter met Wim en 't grootste zusje bij den zandhoop en gaf ze een paar melkkroesjes om

"Ik ook niet. Maar we konden verhuizen — naar de stad bedoel ik. Zeg moe, als we eens teruggingen naar Den Haag . . . dáár zijn winkels genoeg. En u bent nu weer zoo gezond; dat kunnen we best wagen, dunkt me."

"Nee Gerrie, ik blijf liever in Boschdorp. 't Is veel rustiger voor me. Als we hier ons brood hebben, wensch ik er de stad niet voor terug. En nu vader hier begraven ligt, is er een reden te meer om te blijven, waar we nu eenmaal zijn."

Ja, daar kon Gerrie niet veel tegen inbrengen. Die laatste reden vooral voelde zij zelf mee. Maar als ze in Boschdorp bleven, ja, dan zou ze voorloopig wel kindermeejsje moeten worden. En dat was haar nog een schrikbeeld. Daarom kon ze ook niet gauw tot een besluit komen.

Na veel wikken en wegen moest het er toch van komen. En zoo ging ze dan van school en in haar eerste betrekking. Ze zag er vreeselijk tegenop, en den avond tevoren had zij lang wakker gelegen, waarbij haar tranen rijklijk vloeiden. Och, waarom had God haar vader toch zoo vroeg weggenomen. Als vader nog geleefd had, was dit vast niet gebeurd. Nu moest zij, de eenige dochter van mijnheer Koster, in een betrekking als kindermeejsje. Wat een verandering! De gedachte daaraan dreef haar het bloed naar de wangen en deed haar kreunen als van lichamelijke pijn. Maar 't moest nu eenmaal. Daar was geen ontkomen aan. —

't Viel van weerskanten niet mee. Gerrie had er niet veel slag van om met de kleintjes te spelen. En deze voldeden best, dat Gerrie niet van ze hield. En zoo werden ze niet gauw vertrouwd met elkaar. Toch deed Gerrie wel haar best. Ze beijverde zich werkelijk om het mevrouw Klein naar den zin te maken. Deze had medelijden met het meisje en toonde dan ook veel geduld met haar. 's Avonds kwam Gerrie doorgaans erg moe en lusteloos thuis en dan zag ze alweer tegen den volgende morgen op. Toch klaagde ze niet veel. Moeder had immers al zoo veel te dragen . . .

„kaasjes“ mee te maken. Al gauw hadden ze een pret van belang. Geen sprake meer van ongedurigheid of ongehoorzaamheid.

Toen gingen de beide meisjes op de bank zitten. „t Gaat jou beter af dan mij, Bea,” bekende Gerrie eerlijk. „Jij bent het van jongaf gewoon met kleine kinderen om te gaan, en ik niet. Ze vervelen mij gauw en ik heb er

een ongeduldige beweging als om het kleine handje af te schudden en wierp het trotsche hoofd in den nek op een manier, die Bea zoo goed kende en haar altijd — ook nu weer — verlegen maakte.

„Kom, 't wordt mijn tijd, 'k zal de kinderen gaan halen,” zei Gerrie tamelijk koel. En met een stijf, hooghartig knikje verwijderde zij zich.

„Arme Gerrie,” fluisterde Bea, „wat maak je 't jezelf toch moeilijk. Zal dat trotsche hoofd dan nooit eens buigen?”

IX

Een nieuwe toekomst licht aan

Na enkele weken was het mevrouw Koster volkomen duidelijk geworden, dat ze met haar dochter een anderen weg moest inslaan. Gerrie was thuis stil en humeurig, voelde zich 's avonds moe en lusteloos, sliep onrustig en at slecht. Zoó kon 't niet blijven. En omdat het met kamers verhuuren toch ook niet naar wensch ging, besloot ze Gerrie's zin maar te doen en eens naar Den Haag te schrijven. — Met enkele dagen kwam er al antwoord. Gerrie's tante schreef, dat er over een paar weken juist een aardig huis open kwam, op mooien stand, zeer geschikt voor pension en dicht bij tante's woning. Mooier kon 't al niet. En voor Gerrie zou ook wel wat te vinden zijn — winkels genoeg. Tante zou wel 'es voor haar uitkijken. En met veel genoegen wou ze 't ook met dat huis wel in orde maken. Als ze dan maar even bericht kreeg, dat ze haar gang kon gaan.

„Dat doen we, hè moe?” zei Gerrie dadelijk op vroolijker toon dan men de laatste weken van haar gewoon was.

„Zou je 't erg graag willen, Ger?”

„Natuurlijk, moeder, dat heb ik toch al meer gezegd.

geen slag van om ze bezig te houden. Dat is ieders werk niet. Maar wat moet je, hè? Ik wou naar een winkel; maar dan zouden we moeten verhuizen; en daar wil moeder niet aan. 't Is een ellendige boel, hoor! Wist ik maar wat anders . . . .”

„Ja, 'k wou zoo erg graag, dat ik je helpen kon, Gerrie. Maar ik kan ook niets bedenken. Misschien valt het je op den duur nog wat mee. „Al doende leert men,” zegt het spreekwoord.”

„O, maar met dit niet; want ik doe het met grooten tegenzin. — Och, leefde vader nog maar! Wat heb ik toch veel in hem verloren!”

Dit zeggende verborg Gerrie haar gezicht in de handen en schreide en snikte hartstochtelijk.

„Arme, lieve Gerrie!” troostte Bea, haar hand liefkoozend op Gerrie's schouder leggend. „Wat heb ik een medelijden met je! Kon ik maar wat voor je doen . . . .”

De hartelijke, warme toon, waarop dit gezegd werd, deed het schreiende meisje goed. Bea meende het echt, dat kon je aan de trilling in haar stem wel hooren. Wat was die Bea toch een zacht, lief kind! En zoo gevoelig . . . . zoo medelijdend . . . . en dat tegen haar, die Bea eigenlijk niet best behandeld had. — Bij die gedachte voelde Gerrie zich niet erg op haar gemak. Zou ze 't Bea zeggen . . . . zou ze zeggen, dat het haar nu werkelijk speet . . . . zou ze . . . .

Maar Gerrie liet het goede oogenblik ongebruikt voorbijgaan. Want 't was net, of er een stemmetje van binnen zei: „Je zou toch wel dwaas zijn om je zoo te verzederen voor dat kind van Walda. Laat alles maar op z'n beloop.” — En Gerrie bracht die stem niet tot zwijgen, maar luisterde er gretig naar. Het andere stemmetje, dat op berouw en vergeving aandrong, werd steeds zwakker en hield al gauw op. En toen was het pleit beslecht.

Met een ruk ging Gerrie weer overeind zitten, maakte

„'k Wou het dadelijk al; maar toen hadt u zooveel bewaren.”

„Die heb ik nog wel, kind. Maar voor jou wil ik over veel heenstappen. Want zoó kunnen we ook niet voortgaan.”

„Welnee, ik word nog zenuwpatiënt, als er geen verandering komt.”

Na eenig wikken en wegen besloot mevrouw Koster dan maar op tante's voorstel in te gaan.

Gerrie was in de wolken van blijdschap en veerde heelemaal op. Trouw hielp ze haar moeder met het inpakken en wat er verder bij zoo'n verhuizing te doen is. Geen sprake meer van moeheid en onlust. Zoo nu en dan hoorde moeder haar zelfs een vroolijk wijse neurien, alsof nu alle narigheid opens was verdwenen. En zoo dacht Gerrie er ook wel over in deze dagen. Weer terug naar Den Haag, waar ze 't vroeger ook altijd zoo prettig vond. Dicht bij tante, die maar wát gezellig kon keuvelen en altijd vroolijk was. En dan dien leuken oom niet te vergeten met zijn vele grappen en rake kwinkslagen, zoodat je vaak zat te schateren van 't lachen. Wat zou hun leven nu weer fleur en kleur krijgen. Moeder monterde dan ook vast weer op. Hoe kon je nu stil en ernstig blijven in zoo'n vroolijke omgeving? — En dan van tijd tot tijd naar Scheveningen, waar je zoo heerlijk kon baden. En met moeder gaan wandelen in de Scheveningsche boschjes. Dat was nog 'es wat anders dan hier in Boschdorp, waar je vrijwel op dat ééne bosch aangewezen was. Je was er blij mee — natuurlijk — omdat je niet anders had. Maar in Den Haag en omgeving kon je te kust en te keur gaan. Wat zou ze er iederen dag van genieten!

Iederen dag . . . ?

Daar doemde voor haar verbeelding een groote winkel op, met veel juffrouwen en bedienden. En daar zag ze zich zelf ook staan, den heelen lieven dag bezig om de klanten te bedienen — menschen, die gauw hun keus gedaan hadden, doch ook lui, die maar niet beslisten konden, en je telkens

opnieuw lieten uitpakken, overal aanmerkingen op hadden en tenslotte nog wegliepen zonder iets gekocht te hebben. En dan toch altijd maar vriendelijk en voorkomend te blijven, vooral niet boos worden . . . ja, dat was minder prettig. Bij dit vooruitzicht begon Gerrie's vreugde aanmerkelijk te zakken. Ze ging niet meer naar Den Haag zooals vroeger. Ze zou een tamelijk gebonden leven hebben, lange dagen maken, 's avonds vermoeid thuis komen. Wat kwam er dan terecht van al die heerlijkheden, die ze zoo straks in gedachten had opgesomd? . . . Neen, de toekomst was lang zoo rooskleurig niet, als zij zich die gedacht had. — Gerrie zuchtte diep. —

Maar — er was toch nog een voornaam lichtpunt. Ze zou haar eigen brood verdienen en meteen moeders steun zijn nu vader er niet meer was. Vader . . . die goeie, beste vader! Hoe was het mogelijk, dat ze zich nu al een vroolijke toekomst kon denken, terwijl vader nog maar een paar maanden geleden gestorven was! Was het dan toch waar, wat de menschen in die eerste droeve dagen beweerden, dat alles slijt en men er toch weer over heen komt — de eene vroeg er de andere wat later? Ze had die uitspraken toen met weezain aangehoord en bij zich zelf uitgemaakt, dat het niet waar kon wesen. En dat ze nooit meer recht vroolijk zou kunnen zijn, nu vader van hen was heengegaan. 't Liep toch allemaal heel anders, dan zij 't zich ingedacht had. — Moeder was niet veranderd, neen, zij niet. In dien eersten tijd was zij een droeve, maar stil berustende weduwe geweest, die geheel hun toekomst met vertrouwen legde in Gods Vaderhand. En zoo was het steeds gebleven. Op moeder hadden tijden en omstandigheden geen vat. —

Maar kom, ze moest niet zoo zitten peintzen en met zich zelf redeneeren. Daar kwam je niets verder mee. En er was nu zooveel te doen. Voor het verdiepen in allerlei droomeerjen was het nu geen tijd. —

Beproefde vriendschap 5

De dagen, die moeder en dochter nog restten, vlogen voorbij. En weldra was alles verzonden, het leege huis gesloten en zij zelf op weg naar 't station. Leida deed haar uitgeleide.

„Schrijf je gauw, Gerrie?" vroeg ze dringend.
„Jazeker, als ik er tenminste tijd voor kan vinden. Je begrijpt, dat er eerst heel wat te doen is, vóór we daar rustig kunnen zitten. En dan moet ik nog op een betrekking uit . . . en me daar wat inwerken."

„Wat voor zaak had je 't liefst?"
„Manufacturen zou me wel lijken. Maar als ik daar niet gauw kan slagen, probeer ik wat anders. Veel voorkeur heb ik niet; dat 's nogal gelukkig in mijn geval."

„Zeg, een briefkaartje is gauw geschreven," begon Leida weer. „Je laat me toch niet al te lang op eenig bericht wachten?"

„Nee, nee, vast niet; je hoort wel 'es gauw wat van me." Daar kwam de trein het station al binnenstroomen. Nog een laatste handdruk, een zwaaien met zakdoeken en . . . toen was alles voorbij. Gerrie ging een nieuwe toekomst tegemoet, die haar ondanks alles toch wel toelachte.

Maar haar moeder was stil en treurig om 'tgeen zij achterliet en verdiepte zich spoedig in droeve en toch weer zoo dierbare herinneringen.

X

Het komt weer in orde

De eerste dagen keek Leida met iedere post naar eenig bericht uit Gerrie zou wel spoedig schrijven, al was 't maar even een briefkaartje. Dat was gauw genoeg gedaan. Ze kon toch wel begrijpen dat zij, Leida, erg nieuwsgierig was,

hoe het haar vriendinnetje in Den Haag ging . . . Maar de dagen verliepen, werden tot weken en . . . Gerrie liet niets van zich hooren, wat voor Leida een groote teleurstelling was. Hoe kon ze toch zoo doen! Was ze den hand met Boschdorp dan nu al vergeten? Was ze werkelijk zoo wispelturig en oppervlakkig? Had ze daar misschien ook al een vriendin, en zette ze nu de oude vriendschap eenvoudig maar op zij? . . . Wat moest men toch van Gerrie denken? — Bea had zoo niet kunnen doen, o neen! Die was héél anders. En onwillekeurig dwaalden Leida's gedachten af naar het kleine, achteraf-gezette vriendinnetje, wat in de laatste dagen nogal eens gebeurde. Naarmate de herinnering aan Gerrie verbleekte, kwam die aan Bea steeds meer naar boven. Eigenlijk had Leida in haar gedachten Bea nooit geheel op zij gezet. Maar wat toen vrij vaak was, kwam nu met kracht naar voren. Als ze 's avonds te bed lag, kon ze meermalen niet in slaap komen, omdat een zeker schuldgevoel haar drukte. Wel probeerde ze telkens dat hinderlijke weg te redeneeren en dan trachtte ze zich zelf wijs te maken, dat het toch niet anders gekund had. 't Was altijd herrie, toen ze met z'n drieën waren. En Bea had zich op 't laatste toch zelf teruggetrokken. 't Was immers veel beter uit elkaar te gaan, dan altijd ruzie te hebben. En als er van eenige schuld nog sprake kon zijn, dan was die aan den kant van Gerrie; want die had niet anders gewild en het twistvuur telkens weer aangestookt.

Als Leida dit voor zich zelf had uitgemaakt, dan had ze er echter toch geen vrede mee. En kwam ze Bea soms een enkele maal tegen, dan bloosde ze als van schaamte.

Door al dat piekeren werd Leida stiller dan haar gewoonte was. Soms zat ze maar stijf voor zich uit te staren en te denken, zoodat ze heel niet merkte, wat er om haar heen gebeurde. — Moeder zag het wel, en wist er de oorzaak ook wel van te vinden, al sprak Leida er met niemand over.

Toen dit zoo al verscheidene dagen geduurd had, besloot moeder zelf het onderwerp maar eens aan te roeren om haar zwiggzame dochter op die manier te helpen.

„'t Duurt lang eer Gerrie schrijft," merkte mevrouw Staal op.
„Ja," zei Leida, die blij was, dat moeder er over begon.
„Zou ze ons nu al vergeten zijn?"

„Dat zou wel erg gauw zijn; maar 't heeft er toch allen schijn van. De drukte van 't verhuizen kan tenminste nu geen voorwendsel meer zijn."

„Zoo had ik ook gedacht, moe. Begrijpt u zoo iets? We waren toch vriendinnen en Gerrie kwam hier zoo vaak. En ze heeft ook beloofd te zullen schrijven. Waarom doet ze 't dan niet? Ze kan toch wel begrijpen, dat 'k er iederen dag naar uitzie. 't Valt me erg van haar tegen. Bea zou zoo iets nooit doen; dat weet ik zeker."

„Neen, Bea is veel trouwer en hartelijker. 't Spijt me erg, dat het met julle „uit" is. Dat heb ik je trouwens al meer gezegd. 't Was nooit met mijn zin, dat het zoo geloopt is. Maar enfin, gedane zaken nemen geen keer."

„Zou er nog niet wat aan te doen zijn, moeder?" vroeg Leida met een verlangenden, hoopvollen blik.

„Hoe bedoel je dat, kind?"

„Wel, dat het weer in orde komt tusschen Bea en mij?"

„Misschien zou dat nog wel kunnen. Maar in alle geval rust er op jou eerst een taak."

„Wat meent u, moe?"

„Wel, dat je Bea moet zeggen, dat je heel verkeerd hebt gehandeld."

„Ja maar moeder, Gerrie . . ."

„Ho, meisje, zoo moet je niet beginnen. Gerrie's schuld zullen we laten rusten. Maar vind je, dat jijzelf vrij uitgaat? . . . Zeg me dat eens eerlijk."

„Ja, nee . . . eigenlijk heb ik ook wel een beetje schuld."

„Had niet naar Gerrie moeten luisteren," zei Leida blozend.

„Is dat alles, kind?” vroeg moeder ernstig. „Wou je zelf ook niet dien kant uit? Denk 'es goed na.”

„Ja, op 't laatst wel,” stemde Leida schoorvoetend toe.
„En wat was daar de reden van?” ging moeder onverbiddelijk voort. „Bea was toch niet anders tegen je geworden, is 't wel?”

„Nee, Bea heeft geen schuld,” beweerde Leida met vuur.
„Aan haar lag het niet. Ja, ze wou op 't laatst zelf niet meer. Maar dat kwam, geloof ik, omdat Gerrie... omdat wij... niet meer zoo aardig tegen haar waren.”

„Of beter gezegd, jullie maakten het haar door je plagerijen lastig, nietwaar? Is 't zoo niet?”

„Ja moe,” bekende Leida, hevig blozend.
„En waarom trok je Gerrie vóór, terwijl Bea toch altijd je vriendin geweest was en er volgens je eigen zeggen geen schuld aan had, dat het zoo ging?”

„Omdat... ja... ik vond op 't laatst ook, dat Gerrie er wel gelijk in had, dat... dat Bea eigenlijk wel een beetje... beneden onzen stand is.”

„Juist, daar hebben we de eigenlijke oorzaak. Het zaad van den hoogmoed, door Gerrie uitgestrooid, is bij jou maar al te welig opgeschoten, kind. Je vond het prettiger om een vriendin te hebben, die altijd keurig gekleed was, in een mooi huis woonde en wier vader een nette positie had, dan te moeten omgaan met een eenvoudig meisje uit het volk, zoals Bea is. Mijn lieve kind, stel je hart toch niet op al die uiterlijke dingen. Die maken toch de waardij van een mensch niet uit... We hebben ook volstrekt geen reden om trotsch te zijn op onze kleeren; want dat we ze dragen is ook al een gevolg van de zonde. Denk maar eens aan de Paradijsgeschiedenis. — Zie je 't nu wel in, Leida, dat je er niet mee kunt volstaan met aan Gerrie van alles de schuld te geven? Denk anders nog maar eens over ons gesprek na, mijn kind. En ik hoop van harte, dat je dan je kwaad zult intzien.”

„Dat doe ik nu al, moeder — eigenlijk al veel eerder, maar nog nooit zoo duidelijk als nu. En nu weet ik ook, wat ik doen moet. Ik ga naar Bea toe, en al wil ze dan misschien niet meer met me loopen — ik zal haar toch zeggen, dat ik er spijt van heb, haar zoo slecht behandeld te hebben. En moeder — heusch — ik zal voortaan tegen dien hoogmoed in mijn hart strijden.”

„Dat is goed, maar dan *biddend* strijden, Leida. Want in eigen kracht bereik je niet veel. De Heere wil ons echter helpen en ons sterken, als de verzoeking op ons aan komt. Doch wij moeten om die hulp bidden. En daarbij ook gelooven, dat Hij het doen zal. Dan stelt Hij ons nooit te leure.”

„Morgen hoop ik naar Bea te gaan, moe. 'k Zie er wel tegen op — erg ook. Maar 't moet toch gebeuren, en eerder heb ik er ook geen vrede bij, dus *morgen* dan maar.”

„Waarom *vandaag* niet?” vroeg Frans, die ongemerkt binnengekomen was en 't laatste deel van 't gesprek gehoord had. — „Weet je 't dan nog niet van Bea?”

„Nee, wat is er met haar?” vroeg Leida ongerust.

„Nou, ze is gisteren van de trap gevallen, en...”

„O Frans,” viel Leida hem verschrikt in de rede. „Is 't erg aangekomen?”

„Ik zou zoo zeggen, dat het nooit een pleizier is om van een trap te komen rollen. Je kunt daarbij heel licht een arm of been breken, zoo niet erger. Toen ik er straks langs ging, kwam de dokter er juist vandaan.”

Bea van de trap gevallen... verschrikkelijk! Leida moest het zich eerst eens goed indenken. 't Was zeker in de bijkeuken gebeurd; daar was zoo'n steile trap. Die kon je wegschuiven, zoodat de kleintjes er niet bij konden komen. Wacht, Frans scheen er wel meer van te weten.

„Zeg, Frans...” Waar was die jongen nu opeens gebleven?... O, zeker weer op de fiets weg. Ja, dan was-ie voorreest niet te bereiken.

„Moeder,” besloot Leida nu vlieg, „ik ga *dadelijk* maar. Dat vindt u zeker wel goed?”

„Natuurlijk — het spreekwoord zegt: „Stel nooit tot morgen uit, wat ge heden doen kunt.” — En blijf dan niet te lang weg; want ik wil graag weten, hoe het met die lieve Bea is.”

Eer moeder heelemaal uitgesproken was, had Leida haar fiets al gepakt. Daar rende zij nu heen; wat was ze ongerust. Die arme Bea! — misschien een arm of been stuk of... ja, 't kon nog erger. De dokter was er immers geweest. En die riepen ze bij Walda niet zoo gauw. Wat duurde dat tochtie zo lang!

Ah, daar had je 't hekje. Vlug sprong Leida van de fiets en zette die binnen 't hek tegen een boom. Toen liep ze het erf verder op. Ze zou maar naar de keukendeur gaan. Wat was ze hier een poos niet geweest. En vroeger kwam ze zoo vaak. 't Was haar allemaal zoo overbekend, die dikke boom daar vóór 't huis, het schuurtje op den achtergrond, en...

Maar wat was dat...? Daar ging de voordeur open en op den drempel stond... Bea, die haar glimlachend wenkte om nader te komen.

Leida wist nu niet meer hoe ze 't had, en keek tamelijk verbluft.

„Dat vind ik erg aardig van je, Leida, dat je me eens komt opzoeken. Kom maar gauw binnen, meid!”

„Ja maar... ik wou zeggen... ik bedoel...” stamelde Leida in groote verwarring. „'k Had gehoord, dat je van de trap gevallen was, en dat de dokter bij jullie geweest was...”

„Ja, dat komt allemaal goed uit,” lachte Bea, die schik had in Leida's verbaasd gezicht. „Ik ben gisteren werkelijk van de trap gevallen, maar 't is best afgelopen. 't Was ook niet van de bovenste trede — zowat de kleinste helft. 'k Had alleen een paar blauwe plekken op mijn beenen — dat 's alles.”

„Maar de dokter...”

„Ja, dat wou 'k je juist uitleggen. De dokter kwam nog eens bij kleine zus kijken. Die kreeg eergisteren opeens zoo'n uitslag — over 't heele lichaampje. Daar maakte moeder

haar noemde. Ik haatte haar bijna, ja, zoo ver was 't al gekomen. 'k Had haar wel willen uitschelden, haar slaan, ja 'k weet niet, wat nogal meer. Je ziet wel, Leida, dat ik niet beter ben dan jullie. Och, och, wat waren dat skellige dagen en weken, en... 't was grootte zonde ook. Dat heeft moeder me leeren inzien. Ik kon 't jullie maar niet vergeven, dat je me zoo veel verdriet aandeed. Maar moeder zei: „als we onze naasten, die ons kwaad doen, niet willen vergeven, dan mogen wij er ook niet op hopen, dat de Heere ons alle zonden vergeven zal.” — „Ik kán het niet, moeder, ik kán het niet,” zei ik telkens weer. Maar moeder zei: „vraag dan aan den Heere, of Hij je harde hart verbreken wil en je vergevingsgezind maken.” — „Dat heb ik gedaan, telkens weer, al kostte het me moeite. En langzamerhand kon ik het beter overgeven.”

Terwijl Bea dit eenvoudig en ongekunsteld vertelde, werd het Leida te machtig. De tranen sprongen haar in de oogen. „k Wou, dat al die nare dingen nooit gebeurd waren,” riep ze in oprechte droefheid.

„Niet meer over praten,” verzocht Bea hartelijk. „'t Is nu alles weer goed. En we kunnen weer opnieuw beginnen.”

„Meen je dat...? Wil je weer vriendin met me worden?” vroeg Leida blij.

„Ja zeker, ik had al lang gedacht, dat je komen zoudt. Maar je hebt me héél lang laten wachten, hoor,” zei Bea met een leuk gezicht. — „Kom, laten we nu even naar de keuken gaan — naar moeder. En dan kun je ons kleine zusje ook 's zien.” —

„Moeder, daar is Leida; en 't is weer heelemaal goed met ons.”

„Prachtig, hoor! Wat ben ik dáár blij om. — Kijk eens, Leida, wat zeg je wel van onze kleine pop?”

„O, vrouw Walda, 't is een schatje, ja, dat is het. — Hoe oud is ze nu al?”

zich wat ongerust over. Maar 't heeft gelukkig niet veel te beduiden. En nu kwam de dokter voor alle zekerheid vandaag nog eens kijken. Maar 't is haast allemaal al weg. Je hebt ons kleine zusje nog nooit gezien, is 't wel?”

„Nee,” antwoordde Leida. En opeens werd ze weer aan het verleden herinnerd, wat haar ongewoon verlegen maakte.

Bea begreep dadelijk wat er de oorzaak van was, en troonde nu Leida mee de kamer in. Ze zou er haar wel overheen helpen. Ze wist immers zelf bij ondervinding hoe hinderlijk die verlegenheid was.

„Moeder is in de keuken met de kinderen, (zoo noemde zij de kleintjes altijd) laten wij nu hier gaan zitten. Dáár — jij in vaders leuningstoel. Wat een ruimte, hé? Daar kunnen wel twee Leida's in.”

„En drie Bea's,” valde Leida aan, die nu weer wat moed kreeg. — „Hoor eens Bea, ik moet je eerst 'es wat zeggen. 'k Heb er erg veel spijt van, dat ik je om Gerrie heb laten loopen. Wil je me alles vergeven, zeg?”

„O, dat heb ik al veel eerder gedaan, Leida. Ik ben niet boos meer op je. Och, ik had het al lang zien aankomen. Gerrie wou jóú tot vriendin hebben, en ik was haar te min, dus moest ik er uit. 't Is Gerrie's schuld, dat het zoo gelooopen is.”

„Nee, nee, Bea, dat moet je niet zeggen. Ik heb ook schuld, en... misschien nog wel de meeste. Jij was voor Gerrie een vreemde, dus kon ze ook niet zoo met je meevoelen. Maar je was mijn vriendin, en ik kon weten, hoe erg je 't vinden zou, als we van elkaar gingen. 'k Heb veel te veel naar Gerrie geluisterd; 'k ging den laatsten tijd heelemaal in haar op. Zoodaals zij de dingen zag, zoo wou ik ze ook zien. Dat was glad verkeerd, en 'k zie het nu wel anders in. — Ben je heusch niet boos meer op me, Bea?”

„Nee, werkelijk niet. Eerst wel, hoor! Héél erg zelfs — op jullie allebei. Maar vooral op die indringster, zoodaals ik

„Laat 'es kijken... 3 April is ze geboren, dus ze is nu ruim drie maanden. Flink gegroeid, hé?”

„Nou — maar waar heeft ze nu dien uitslag? Ik zie er niks van.”

„Kijk, hier, in 't halsje nog wat; maar 't is haast weg. 't Valt ook heelemaal niet op. Maar ik maakte me een beetje ongerust, zie je. En daarom is de dokter er twee keer geweest. Nu komt hij niet meer. — O Leida, we zijn allemaal zoo gelukkig met die kleine schat! De jongens vechten er haast om wie haar eens even mag vasthouden. Ze zijn bepaald jaloersch op elkaar, ja, dat zijn ze. En Bea beschouwt zich zoo'n beetje als de tweede moeder van 't kindje, nietwaar Bea?”

„Ja, en zusje zelf ook. Als ik naar haar toe ga, werkt ze met handjes en voetjes om bij me te komen. Moet je 'es kijken, Leida.”

„Kom dan maar, liefje, kom maar bij Bea, schat!... Zag je 't, Leida? Leuk, hé? — Nou, eventjes dan, kleine peuter. We zullen je nog allemaal verwennen.”

„Ja, maar dat mag niet,” viel moeder Walda in. „Verwende kindertjes zijn voor zich zelf en

anderen tot last. Je moet maar weer dikwijls komen, Leida. Dan kun je zien, of ons kleinje goed groeit."

"Heel graag, vrouw Walda, maar nu moet ik noodig naar huis. Moeder zal niet weten, waar 'k blijf. En ze heeft me nog wel gezegd, dat ik gauw terug moest komen, omdat ze graag weten wou, hoe 't met Bea was."

"Wisten jullie dat dan?" vroeg vrouw Walda met eenige verwondering.

"Ja, Frans had het er over."

"Van wie had die het gehoord?"

"Dat weet ik niet; maar 'k zal 't hem eens vragen." —

Toen Leida weg zou gaan, ging juist de keukendeur open en sprongen Wim en Annie naar binnen. Ze hadden een poosje buiten gespeeld en wisten niet, dat er bezoek was.

Annie ging dadelijk naar Leida toe en stak haar bij een mollig knuistje toe. Maar Wim verschuilde zich vlug achter z'n moeder en deed haar schort voor zijn blozend gezichtje.

"Wat zijn ze groot geworden, vrouw Walda!"

"Ja, Annie wel, maar Wim niet. Wim is nog maar een heél klein jongetje; want hij durft je nog niet eens een hand te geven. En dat doen groote jongens toch wel."

"Is hij nogal zoo'n bang ventje, vrouw Walda?"

"O ja, en dat is maar erg lastig. — Kom 's hier, Wim . . .

Vooruit, jongen, geef eens een hand en zeg dan netjes: „dag Leida."

Wim hoorde wel aan moeders stem, dat het meemens was. En daarom kwam hij schoorvoetend naar Leida, stak haar verlegen z'n linkerhand toe en fluisterde nauwelijks hoorbaar: „dag Leida."

"Je andere hand, Wim," riep Bea terechtwijzend. „Weet je dat nou nog niet, jou domme jongen?"

"Ja, hij weet het anders wel," zei moeder vergoelijkend.

„maar uit verlegenheid geeft hij soms zijn linkerhand. — Met Annie zullen we daar geen last van hebben. Die is al

„Nee, maar ik was bang, dat je meer zou vragen en daarom maakte ik gauw, dat ik wegwam."

"Dus je hebt me voorgelogen," zei Leida verwijtend.

"Nee, nee, om dat te voorkomen, ben ik juist weggegaan. 'k Had genoeg gezegd om je ongerust te maken."

"Nou, dat staat je mooi, hoor! Een lieve broer ben jij; dat moet ik zeggen."

"Stil, Leida, 't is niet zoo erg, als je denkt, meisje. Ja, ik plaag je graag; maar 'k meen het niet zoo kwaad. En ditmaal had ik juist *jouw* belang op het oog, al klinkt je dat misschien wat raar in je ooren."

"Ik begrijp er tenninste niets van."

"Nou, moet je hooren. Toen ik vanmiddag langs Walda fietste, zag ik daar juist den dokter uitkomen. En toen vroeg ik aan een buurjongen, die daar speelde: „Is er soms iemand ziek bij Walda?"

"Nee, niet dat ik weet," zei hij. „Of 't moest Bea zijn; die is gisteren van de trap gevallen. Maar nee, dat kan ook weer niet; want moeder zei, dat dat best afgelopen was." — Nou, toen wist ik genoeg en 'k stapte weer op m'n fiets. En toen ik thuis kwam, hoorde ik jou juist tegen moeder zeggen, dat je morgen naar Bea wou. Wacht, dacht ik toen, ik wil dat zaakje eens wat bespoedigen. Morgen kan er wel verhindering komen, en van uistel komt zoo licht afstel. Dat moet maar niet. En toen heb ik je er met opzet niet meer van verteld, dan ik kwijt wou wezen. Heb ik je er nou niet fijn tusschen gehad, zeg?"

Metten sloeg Frans zich van louter plezier op zijn knie. — Toen ging hij voort: „Aan moeder heb ik het dadelijk verteld, toen je weg was."

"En die vond het zeker verkeerd van je?"

"Nou, eerst wel, hé moeke? Maar het *doel* was toch goed."

„Ja, jij plaagt nu eenmaal graag. Maar dezen keer wil ik

vrij genoeg. Pas op, Leida, anders maakt ze je taschje nog stuk. Ze is zoo gek op die dingen; 't liefst doet ze ze maar telkens open en dicht. Alsof ze niet kapot kunnen. Maar daar denken die kleine kleuters niet aan."

"O, dat taschje van mij is nogal sterk en kan wel tegen een duwtje. Maar nu moet ik toch heusch weg. — Dag vrouw Walda, tot ziens dan! — Dag Bea!"

"Ik laat je even uit, hé? — Nou, kom maar eens gauw weer."

"Heel graag, hoor!"

.....
Dien avond dankten twee meisjes bij haar avondgebed den Heere, dat ze haar vriendin weer terug hadden.

XI

Leida komt thuis

Toen Leida de huiskamer binnenkwam, vond ze daar moeder en Frans.

"'t Is je nogal meegevallen, hé?" begon Frans met een ondeugende flikkering in zijn gultige pretoogen.

"Ja, Bea heeft heelemaal geen arm of been gebroken."

"Nou, dat heb ik ook niet gezegd, is 't wel?"

"Maar je hebt me toch in den waan gebracht, dat het wel eens erg kon wezen."

"Ja, dat is me prachtig gelukt, zeg. Wat heb ik gelachen! Boven voor 't raam heb ik je nagekeken. Je reed als zoo'n halve wilde over den weg."

"O, zat je daár...? Ik had je nog een heeleboel te vragen. Maar je was zoo gauw weg, ik dacht, dat je de fiets genomen had."

er niet hoos om worden, omdat ik zoo écht blij ben. Alles is nu in orde tusschen Bea en mij."

"Dat doet me veel genoegen, kind," betuigde moeder, met een warmen klank in haar stem.

"Mij ook," verzekerde Frans vurig. „k Heb Bea altijd graag mogen lijden. En 'k heb het nooit kunnen zetten, dat je die meid van Koster . . . o nee, dat zou ik verder laten rusten, heb ik beloofd. Zand er over, hoor! — Maar Leida," ging Frans schertsend voort, „heb je voldoende berouw getoond over je verkeerde handelwijze?"

"Ja," lachte Leida, „dat zou je wel eens haarfijn willen weten, hé? Maar daar zal 'k je buiten houden, baasje. Je bent nog te klein om alles zoo precies te mogen weten."

Frans lachte maar wat. Ze waren beiden in zoo'n jolige stemming.

"In plaats van me zoo te kapittelen," begon Frans weer, „moest je me eerder dankbaar zijn, dat ik de verzoening een dag eerder bewerkt heb dan het plan was. Want anders zat je er nog langer over te piekeren en lag je vanavond op bed weer tranen met tuiten te schreien."

"Daar zal jij wat van weten," deed Leida gewild vroolijk. Maar ze schrok er toch van. Zou hij wel 'es wat gemerkt hebben . . . ?

Moeder zag Leida's lichte verwarring en leidde de aandacht nu handig af, zeggende:

"Nu moeten we Bea maar eens gauw een middagje vragen. Ik verlang er naar haar weer eens hier te hebben."

"Ik ook, ik ook," stemden Frans en Leida mee in.

"En moeder," vroeg Leida een beetje schuchter, „mag ik Bea dan meteen nog een cadeautje voor haar verjaardag geven? Ze is de vorige maand jarig geweest — u weet wel, 15 Juni was het."

"Ja Leida, dat 's een goed idee. Maar wat moet het dan wezen . . . een taschje b.v. . . . heeft ze dat noodig?"

„Haar oude is tenminste niks meer.... zoo kaal en verkleurd....”

„Ik weet wat anders,” viel Frans opgetogen in. „Als Bea de ouwe fiets van Leida eens kreeg.... Vader wou Leida binnenkort toch een nieuwe koopen.”

„Ja, maar vader wou de oude inruilen,” merkte Leida aarzelend op.

„Och, wat zou dat uithalen?... Voor die ouwe dingen krijg je toch haast niks. — Ze zijn niet veel waard, moeder.”

„Nee, dat is zoo. Maar Leida's fiets is nog niet zoo min.”

„Zoo veel te beter: dan kan Bea er nog een poesje van genieten.”

„Je bent een goeie pleitbezorger, Frans,” lachte moeder. „Je moet maar advocaat worden.”

„Dat wil ik wel, maar.... dat kost vader geld.”

„t Was maar een grapje, vent. We zullen maar niet verder springen, dan onze stok lang is. Dat is tenminste voorzichtig.”

„t Kan ook wel wat minder, moe. Ik wil best later bij vader in de zaak komen. — Maar laten we nog eens over die fiets praten. Zeg moe, kan u vader niet bewerken, dat hij van die inruiling afziet en Bea de ouwe krijgt?”

„Je drukt je niet erg gelukkig uit, mijn jongen. Vader en moeder beversen elkaar niet om iets gedaan te krijgen. Voel je dat wel?”

„Och ja, moe, dat viel er maar zoo uit. Maar ik meen het wel goed.”

„Ja, dat weet ik. Maar je bent wel 'es wat ruw in je uitdrukkingen. Je moet leeren eerst goed te denken en dan te spreken.”

Frans kreeg een kleur; hij voelde wel, dat moeder gelijk had.

„En wat die inruiling betreft,” ging moeder voort, „ik zal dat punt wel eens gauw met vader bespreken, hoor! Ik denk wel, dat vader 't goed zal vinden.”

Beproefde vriendschap 6

„Maar dan krijgt Bea het tasche niet. En dat is toch erg jammer. k Heb juist zulke mooie zien liggen — bij Meijer — om jaloersch op te worden,” zei Leida wat spijtig.

„Nu kind, laten we dan zoó afspreken. Als jij Bea van vader de fiets mag geven, dan krijgt ze van mij een mooi tasche.”

„O moes,” vleiide Leida, haar armen om moeders hals slaande; „wat bent u toch een schat! U bent de liefste moeder, die ik ken.”

„Zoo,” bromde Frans, „heel vereerd voor moeder. Maar k zou haar eindelijk toch maar 'es loslaten, als k jou was; anders druk je haar nog plat.”

„O, o,” lachte Leida plagend, „hij is jaloersch, ons kereltje is bar jaloersch, merk ik. Een nieuwe ondeugd ontdekt.”

„Wie weet, hoeveel verkeerd ik bij jou nog zal ontdekken,” zei Frans, die er zich niet veel van aantrok, doch graag op zoo'n plagerijtje inging. „Maar laat ik het gezelschap tot de orde roepen,” ging hij kwasi-ernstig voort. „We zijn met dit punt nog niet klaar. Wanneer zal 't dan zijn, moeder — dat middagje bedoel ik, daar u het straks over had? Deze week nog...?”

„Nee, Frans, dat 's al te vlug. De nieuwe fiets moet ook eerst nog gekocht worden. En k weet niet, wanneer vader daar tijd voor heeft. Maar laten we afspreken voor de volgende week Woensdag, als Bea dan kan.”

„He ja, dat kan een fijn middagje worden,” juichte Frans, blij als een kleine jongen, die iets heerlijks in 't vooruitzicht heeft. „En dan gaan we ook een klein tochtje met elkaar maken, hē Leida?”

„Maar wou jij dan ook van de partij zijn?” vroeg Leida blij verwonderd.

„Natuurlijk, ik moet toch getuige zijn van jullie eerste samenzijn na die strubbelingen?”

„Mis, jongetje, dat was vanmiddag al.”

„Goed, laten we dan voorstellen, dat ik ter opluistering tegenwoordig zal zijn.”

„Hoor me zoo'n jóg eens aan — wat een verbeelding heeft-ie,” deed Leida smalend. Maar ze had pret voor drie.

„Dus dat houden we dan zoo,” ging Frans onverstoort voort. „En als Bea soms wat moe wordt, (ze is dat fietsen nog niet gewoon) dan zal ik haar wel duwen — en jou ook, Leida.”

„Wel, wel, wat wordt mijn broer galant. We beleven groote dingen tegenwoordig. Tot dusver werd ik op dat punt niet verwend.”

„Dat wil ik wel gelooven. Vroeger was die verwaande nuf van Koster — o, pardon moeder, ik was 't al weer vergeten. Nou ja, jullie weten wel, wat ik bedoel. k Zal er maar niets meer van zeggen.”

„Moet je dan Woensdag niet naar Henk?” vroeg Leida met een tikje spot.

„Nee, Henk gaat Woensdagmiddag naar zijn oom; dus ik ben vrij.”

„Maar — re — zullen we Bea even vragen, of ze Woensdag kan komen, moeder? Dan gaan Leida en ik meten nog een eindje om, nietwaar Lei? t Is zulk prachtig weer en k ben heelemaal niet in een stemming om nu stilletjes in huis te zitten.”

„Nee,” lachte moeder. „dat geloof ik graag. Gaan jullie maar. — Niet te ver, hoor!”

„Nee moe,” riep ons tweetal en .... weg waren ze.

XII

Een prettige middag

Zoals te verwachten was, liep alles zo als ze 't zich hadden voorgesteld. Vader vond het idee van die fiets prachtig, en Bea wou wel graag een middag komen.

Prompt op tijd — tegen drie uur — kwam ze aan.

„Dag Bea,” begroette mevrouw Staal het meisje hartelijk, „k ben blij, dat je er bent, hoor! En wij allemaal mag k wel zeggen.”

„Ik ben ook erg blij, dat het weer in orde is, mevrouw. k Heb er genoeg last van gehad.”

„Nu, dat geloof ik best. Maar k hoop dat al die aardigheid nu voorgoed achter den rug is en jullie weer prettig met elkaar zullen omgaan — net als vroeger. Kom, laten we maar in de serre gaan zitten en eerst een kopje thee drinken. Leida, bedien ons eens, kind.”

„Ja moe. — Zeg Bea, er is nu eindelijk bericht van Gerrie Koster gekomen.”

„O ja? — k Had je er al naar willen vragen. Wat schrijft ze?”

„t Was maar een kort briefje, in haast geschreven. Ze maakt het heel goed. t Is net,” schrijft ze, „of ik heel niet uit Den Haag weggeweest ben. k Ben hier al weer aardig ingeburgerd.”

„Och ja, dat was te verwachten; ze heeft er ook zoo lang gewoond. — En mevrouw Koster...?”

„Die denkt nog dikwijls aan Boschdorp terug,” schrijft Gerrie. „En ze is daar in Den Haag nog lang niet met haar zin. Gerrie gelooft, dat ze wel weer graag terug zou willen. — Met het kamers verhuren hadden ze 't best getroffen. En Gerrie heeft na veel vergeefsche pogingen eindelijk een be-

trekking gekregen — als winkeluffrouw in een porceleinaak. Ze begon er nu een beetje mee op de hoogte te komen; maar de eerste dagen vond ze 't verschrikkelijk.

„Kan 'k me begrijpen,” zei Bea levendig. „Ik zou me gewoon geen raad weten, als ik daar staan moest.”

„Nee, voor jou zou het helemaal niks wezen. Maar Gerrie slaat er zich wel door. Ze weet nu eenmaal dat ze aanpakken moet. En daarom zal ze ook haar best wel doen.”

„Had ze al veel kennissen?”

„O ja, — en ook al een vriendin. Dat gaat vlieg in z'n werk, hè? Gerrie schijnt haar vriendschap heel gemakkelijk te kunnen verplaatsen.”

„Ik vind, dat ze nogal aardig wat geschreven heeft.”

„Ja, dat wel; maar heel beknopt; 't lijkt wel telegram-stijl.”

„Zou ze nog weer schrijven?”

„Nou, om je de waarheid te zeggen, heb ik er niet veel verwachting van. Ze deed nog wel een paar vragen, maar ik kreeg den indruk, dat ze 't heel niet erg zou vinden, als ze er nooit antwoord op kreeg. Nietwaar, moe?”

„Ja, zoo denk ik er ook over. Ze lijkt me wat oppervlakkig. Jammer voor 't meisje — als ze daar maar niet gaat afslijden. De gelegenheid om met de wereld mee te doen is voor Gerrie in Den Haag groter dan hier. Gelukkig dat ze een vrome moeder heeft. Die kan haar door vermaning en gebed onder Gods zegen nog van veel verkeers terughouden.”

Frans had onder dit gesprek al een paar maal tekenen van ongeduld gegeven. Nu er na de laatste woorden van moeder even een stilte was, maakte hij daar vlug gebruik van.

„Zouden we nu niet genoeg woorden aan dat kind gewijd hebben? Ik stel voor, dat we tot een aangename gesprek overgaan.”

„Best, mijn jongen,” zei Leida spottend. — Zeg Bea, hoe vind je 't? Frans wil ons vanmiddag gezelschap houden; dat 's ter eere van jou geloof ik.”

maken. „Wat bedoel je eigenlijk?” vroeg ze wat onzeker. „Precies wat ik zeg,” antwoordde Leida. „Je houdt geld over, want je krijgt 'm van mij cadeau. 't Is nog voor je verjaardag, zie je, al komt het presentje wel wat laat. Vader en moeder vinden het goed.”

„En ik ook,” grapte Frans.

„Jij hebt er lekker niks over te zeggen,” lachte Leida. „Maar 't is heusch waar, Bea, je mag mijn ouwe fiets als verjaarscadeau hebben.”

„Maar dat is véél te véél.”

„Welnee, kind, je moet toch ook wat hebben als vergoeding voor al de narigheid, die je meegemaakt hebt.”

Toen Bea zag, dat het aanbod werkelijk hartelijk gemeend was, viel zij haar vriendinnetje onstuimig om den hals. Ja, ze wist van dankbaarheid haast niet, wat ze doen zou.

„Ho, ho, Bea,” scherpte Frans, „denk om mijn zenuwgestel, hoor! Ik ben wat gevoelig aangelegd, zie je.”

Bea lachte, maar ze werd er verlegen onder. „Och kind, stoor je toch niet aan dien jongen,” zei Leida half-boos. „Hij heeft ook altijd wat — zoo'n spotvogel.”

„Dank je wel voor mijn nieuwen naam, hoor. 'k Heb al een heele rij van dat goedje en 'k zal er maar eens een lijstje van aanleggen; anders vergeet ik er nog een,” lachte Frans luidruchtig. —

„En nu gaan we een fietstochtje maken, hè?” stelde Leida voor. „Waar zullen we heengaan, Frans? Weet jij een mooi plekje, en niet al te ver — voor Bea, zie je?”

„Tot je dienst, jonge dames. Ik wil de leiding wel hebben. Maken jullie je maar klaar; ik zal in dien tijd de karretjes naar voren brengen. Maar laat me niet al te lang wachten, zeg! Jonge dames hebben altijd zoo lang werk, eer ze klaar zijn.”

„O, maar wij niet, hoor; dat zul je eens zien.” — En meteen spoedden zij zich naar binnen.

„Héél aardig van 'm,” zei Bea hartelijk.

„Nou maar — dat goeie getuigenis is niet heelemaal verdiend,” protesteerde Frans. „Als ik eerlijk wil zijn, moet ik vertellen, dat mijn vriend Henk vanmiddag niet thuis is en dat ik dus... nou, vul zelf maar verder in.”

„Dat kan op verschillende manieren,” — lokte Leida uit.

„Maar Frans ging er niet verder op in. „Je moet altijd het allerbeste onderstellen,” onderwees hij een beetje vaderlijk. — En toen opeens overgaande naar een ander punt: „Zeg, zullen we nu Leida's nieuwe karretje eens gaan bekijken?”

„Ja, graag,” stemde Bea mee in.

Allen gingen nu naar het schuurtje achter het huis.

„O, Leida, wat een fine fiets heb jij gekregen! — En loopt-je erg licht?” vroeg Bea een en al bewondering.

„O ja, verbaasd; 't is bepaald een eenig karretje; je rijdt er met 't grootste plezier op.”

„Maar wat zie ik, Leida, staat daar je ouwe fiets ook nog? Heb je 'm niet tegelijk ingeruild?”

„Nee, 'k heb er een ander doel mee. 'k Wou er iemand op laten rijden.”

„Nou, maar dat gebeurt toch met het inruilen ook, al weet je dan niet altijd, wie 'm krijgt?”

„Ja, maar zoo bedoel ik het niet.”

„O, je wilt 'm zeker zoo uit de hand verkoopen. Ja, dat kan ook. 'k Wou, dat ik het geld er maar voor had. Dan kocht ik 'm van je.”

„Hoeveel heb je er voor over?” vroeg Frans opeens.

„Ja, dat zou 'k zoo niet kunnen zeggen. Maar 'k weet wel, dat ik maar zoowat een kwartje bezit; dat 's mijn hele schat.”

„O, maar dan houd je nog geld over,” zei Leida met glinsterende oogen.

Bea keek — niet begrijpend — van de een naar de ander. Ze dacht, dat Frans en Leida een grapje met haar wilden

Toen ze zouden opstappen, kwam mevrouw Staal met een keurig taschje aandragen. „Hier Bea, ook nog voor je verjaardag, meisjelief. Geef dat ouwe taschje van jou maar zoo lang hier. Dan kun je 't vanavond meenemen. Of nee — nog beter, doe het maar in de fietstasch; anders vergeten we 't misschien nog.”

„O, mevrouw, wat een sijn ding!” prees Bea het lichtbruine, keurige handtaschje. „En is dit ook al voor mij? Ik dank u, ik dank u hartelijk, hoor! Wat zullen ze thuis wel zeggen... zóveel opens!”

Ze had er een hooge kleur van gekregen.

„Vooruit,” kommandeerde Frans ongeduldig, „anders wordt het te laat.”

Een oogenblik nog en daar trapt ze heen in de beste stemming, die men zich denken kan.

Het werd ook verder een prettige middag. En toen Frans en Leida het kleine vriendinnetje naar huis brachten, waren de meisjes wel wat moe, maar hoogst voldaan over de trouwe hulp van Frans.

Wat keken de Walda's op, toen ons drietal daar aan kwam fietsen. En toen zij hoorden, dat Bea de fiets mocht houden, waren vooral vader en moeder daar hoogst dankbaar voor. Want als ze de meisjes van Bea's leeftijd vroolijk en opgewekt voorbij zagen fietsen, hadden ze er meermalen hinder van gehad, dat zij de middelen niet bezaten om hun dachtertje hetzelfde genoegen te verschaffen.

„Ik mag er ook wel 'es op, hè Bea?” vroeg Piet verlangend.

„En ik dan?” verzocht Jacob.

„Och jongens, jullie kunt niet eens fietsen, je zou er maar mee omvallen,” zei Bea.

„Kun je net begrijpen,” riep Piet verantwoordig uit, „we kunnen 't al lang, nietwaar Jaap?”

„O ja, nog veel beter dan jij,” lachte Jacob. x

„Hoor me zoo'n opschepper eens! — 'k Zal nog wel eens zien, hoor. Maar je moogt 'm nooit stil wegpakken, jongens,” vermaande Bea. „Anders krijg je 'm niet weer.”

„Nee, nee, dat doen we niet,” riepen ze allebei.
„En Jan mag wel eens bij mij achterop,” beloofde Bea gul. „En Wimmie ook — en later de zusjes...”

„Och Bea,” schaterde Frans, „eer 't zóó ver is, is-ie al lang versleten: 't is geen *nieuwe* fiets.”

„Ja, Frans heeft gelijk,” stemde vader Walda toe. „Maar dan hebben we misschien wel geld om een andere voor Bea te kopen. Onze jongens worden ook al groot, moet je denken, die gaan al haast wat verdienen.”

„En dan krijg ik er ook gauw een, hè vader?” vroeg Piet.
„En ik... en ik...” riepen er nu twee tegelijk.

„Jazeker,” lachte Walda vroolijk, „allemaal op de fiets, hoor! Moeder misschien ook nog wel, hè moeke? En dan gaan we met elkaar fijne tochtjes maken. Dat zal een prettige tijd worden. Maar 't is nog verre toekomstmuziek, hoor.” — Frans en Leida moesten nu naar huis.

En Bea ging dien avond wat vroeger naar bed. 't Was ook zoo'n inspannende dag geweest. — Toen ze er goed en wel in lag, kwam moeder haar nog even toedekken.

„O, moeder!” riep Bea uit de volheid van haar geluk, „ik voel me toch zoo rijk!”

„Dat kan 'k me begrijpen, kind. Een fiets en een prachtig tasje op één dag — dat valt niet iedereen te beurt.”

„Maar 't allermooiste vind ik toch, dat ik Leida weer teruggekregen heb. En — u mag 't wel weten, moeder — toen ik hoorde, dat Gerrie wegging, heb ik er ook om gebeden — telkens weer.”

„Dat was goed, mijn lieve. En nu heeft de Heere in Zijn groote goedheid het zóó voor je geleid, dat Leida uit zich zelf naar je toegekomen is en weer héél graag je vriendin wil zijn. Is dat niet een heerlijke gebedsverhooring?”

„Ja, moeder,” zei Bea weer. — Wat had ze toch een lieve, vrome moeder! Ook al zoo'n kostelijk geschenk van God. En in een plotselinge opwelling van groote teederheid sloeg ze haar armen onstuimig om moeders hals en kuste haar innig.

Toen vlijde ze haar kopje aan moeders borst en liefdevol vatte ze moeders hand, terwijl ze zacht voor zich heen schreide. Maar 't waren ditmaal vreugdetranen, tranen van overstelpend geluk en innige dankbaarheid.

„Ja moeder.”

„Zoo moet je ook in je volgend leven maar al je nooden en behoeften aan Hem bekend maken. En als het naar Zijn heiligen Wil is, zal Hij je gebeden ook genadig en dikwijls wonderlijk verhooren. Leef maar dicht bij God, mijn kind; want dat is een heerlijk leven en werpt rijke vrucht af — niet alleen voor ons zelf, maar ook dikwijls voor anderen. Geloof je dat, Bea?”

INHOUD

Hoofdst.	Bladz.
I. Wat er onderweg verhandeld werd	7
II. Bij Bea thuis	14
III. Het „nieuwe” meisje	22
IV. Gerrie is niet tevreden over het fietstochtje	30
V. Bea's verdriet	38
VI. 't Gaat op den duur tóch niet goed	42
VII. Vreugde en droefheid	47
VIII. Een donker vooruitzicht	53
IX. Een nieuwe toekomst licht aan	63
X. Het komt weer in orde	66
XI. Leida komt thuis	78
XII. Een prettige middag	84